

Yhtymähallitus 1.11.2021

OSAVUOSIKATSAUS 2/2021

1.	JOHDANTO	3
2.	STRATEGISET JOHTAMISNÄKÖKULMAT JA TAVOITTEET	3
	2.1 STRATEGISET TAVOITTEET	4
3.	TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	5
	3.1 KÄYTTÖTALOUS.....	5
	3.2 INVESTOINNIT	8
	3.3 RAHOITUS.....	10
	3.4 HENKILÖSTÖVOIMAVAROJEN JOHTAMINEN.....	10
	3.5 HENKILÖSTÖKUSTANNUSTEN KEHITYS	15
	3.6 SISÄINEN VALVONTA JA RISKIEN HALLINTA	16
4.	KUNTAYHTYMÄN TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT	18
	4.1 YHTEISET PALVELUT	20
	4.2 TERVEYS- JA SAIRAANHOITOPALVELUT	23
	4.3 IKÄIHMISTEN PALVELUT	28
	4.4 PERHE- JA SOSIAALIPALVELUT.....	31
	4.5 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO	34
	4.6 PELASTUSLAITOS	36
	4.7 KONSERNIYHTEISÖT	39
5.	TULOSLASKELMAT.....	41

1. Johdanto

Kuntayhtymän tilinpäätös laaditaan vuosittain maaliskuun loppuun mennessä. Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Kuntayhtymän, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntayhtymäkonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Yhtymävaltuusto hyväksyy tilinpäätöksen kesäkuussa.

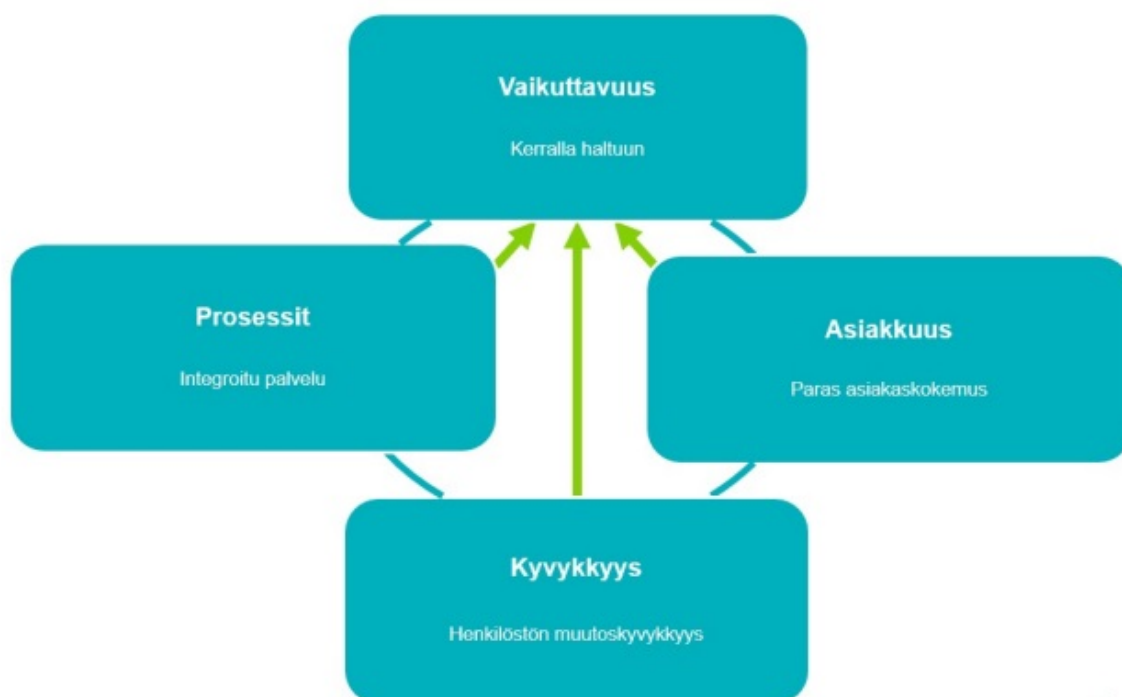
Talousarvion toimintakertomus on osa tilinpäätöstä ja sekä tilinpäätös että toimintakertomus ovat välineitä sen varmistamiseksi, että tilinpäätöksen lukija saa kuntayhtymän tuloksesta ja taloudellisesta asemasta oikean ja riittävän kuvan. Toimintakertomuksen sisällöstä säädetään kuntalaissa.

Taloudesta ja tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan osavuosikatsauksilla yhtymävaltuustolle, yhtymähallitukselle ja tarkastuslautakunnalle. Osavuosikatsauksia tehdään kaksi kertaa vuodessa; huhtikuun ja elokuun lopussa. Kolmas eli viimeinen raportti on tilinpäätös, joka kattaa koko vuoden seurannan.

2. Strategiset johtamisnäkökulmat ja tavoitteet

Kesäkuussa päivitetystä Talousarviokirjasta 2021 on esitetty kuntayhtymän strategiset tavoitteet ja mittarit sekä niiden raportointisykli yhtymähallitukselle ja valtuustolle.

KUVA 1. STRATEGISET JOHTAMISNÄKÖKULMAT

Kuntayhtymän kriittiset menestystekijät voidaan luokitella strategisten johtamisnäkökulmien mukaan, mikä mahdollistaa tasapainoisen johtamiseen panostamisen. Henkilöstömme on oltava mahdollisimman muutoskyvykäs toimimaan muuttuvassa toimintaympäristössä, jotta mahdollistamme parhaan mahdollisen asiakaskokemuksen sekä sote-uudistuksen perimmäisen tavoitteen eli integroidun palvelun. Kun nämä osa-alueet saadaan toimimaan haluamallamme tavalla ja saamme asiakkaat kerralla haltuun, lopputuloksena on hyvinvoiva pohjoiskarjalainen.

2.1 Strategiset tavoitteet

Kriittisissä menestystekijöissä onnistuminen varmistaa strategian toteutumisen ja organisaation tahtotilan saavuttamisen. Kuntayhtymän strategiset tavoitteet talousarviovuodelle on johdettu kriittisistä menestystekijöistä. Tavoitteiden toteutumisen arviointia varten on luotu strateginen mittaristo, jota seurataan sekä kuntayhtymätasolla että soveltuvien osin toimialueitasolla kuukausittain. Strategisen mittariston toteutumisesta raportoidaan yhtymähallitukselle kuukausittain sekä yhtymävaltuustolle osavuositarkastusten yhteydessä. Kuntayhtymän yhtymävaltuustoon nähden strategiset tavoitteet ja mittarit löytyvät kohdasta 4 Kuntayhtymän tavoitteet ja tunnusluvut.

3. Talousarvion toteutuminen

3.1 Käyttötalous

Kuntayhtymän talousarvio ja talousennuste on laadittu tuloslaskelman muotoon. Talousarvion ja taloussuunnitelman laatimisen lähtökohtana oli kuntien omistajaohjauksen määrittämä muutosprosentti, joka oli 2,8 % suurempi kuin vuoden 2020 alkuperäinen talousarvio. Pelastuslaitoksen osalta tiedetään liikelaitoksen tulosennuste, jonka arvioidaan olevan talousarvion mukainen. Pelastuslaitoksen tietoja ei ole yhdistelty osavuosisikatsauksessa emokuntayhtymän tuloslaskelmaan.

Talousarviota valmisteltaessa tiedettiin, että vuodesta 2021 tulee erittäin tavoitteellinen edellisten vuosien kaltaisesti. Omistajaohjauksen määrittämä 2,8 % maksuosuuksien kasvu oli kuntayhtymän kasvutarpeen suuruinen olettaen, että inflaation vaikutus saadaan katettua omaa toimintaa kehittämällä vuoden 2021 aikana eikä ylimääräisiä koronaepidemiasta johtuvia kustannuksia synny.

Omistajaohjauksessa asetettiin taloustavoite myös vuodelle 2022, koska sen hetkisen tiedon mukaan vuoden 2022 arvioitiin jäävän kuntayhtymän viimeiseksi toimintavuodeksi soteuudistuksen takia. Omistajien asettaman tavoitteen mukaan kuntayhtymän rakenteellisia ja toiminnallisia muutoksia on jatkettava vuoden 2021 aikana siten, että oletettu kustannusten kasvupaine (3,8 %) saadaan puolitettua. Omistajien kuntayhtymän oletetulle elinkaarelle määrittämän talousraamin toteuttaminen tarkoitti, että vuosien 2021 ja 2022 aikana toimintakulujen kasvu pitää saada pysäytettyä, jotta sekä henkilöstön palkkojen sopimuskorotukset että lainsäädännön vaativat toimenpiteet on mahdollista toteuttaa.

Kuluvana vuonna toimintakulujen kasvun pysäyttäminen ei ole onnistunut lähinnä koronaepidemian takia. Henkilökuntaa on pitänyt irrottaa normaalitoiminnasta erinäisiin koronaepidemian aiheuttamiin lisätehtäviin, jonka vuoksi normaalin toiminnan tehostaminen ei ole ollut mahdollista siinä määrin kuin omistajien vuoden 2020 syksyllä asettama tavoite olisi vaatinut.

Talouden toteutuminen toisen vuosikolmanneksen jälkeen näyttää siltä, että kuluvan vuoden taloustavoitetta ei tulla saavuttamaan lähinnä koronaepidemian vuoksi. Emokuntayhtymän tulosennuste on esitetty taulukossa 1.

TAULUKKO 1. EMOKUNTAYHTYMÄN TULOSLASKELMA TPE 2021

milj. euroa	TP 2020	MTA 2021	TPE 2021 (7+5)	TPE 2021 OVK2	Muutos % TPE vs TA	Muutos M€ TPE vs TA
Toimintatuotot	704,4	716,9	723,9	730,4	13,5	1,9 %
Myyntituotot	641,9	654,4	652,9	653,4	-1,0	-0,2 %
<i>Myyntituotot jäsenkunnilta</i>	608,0	624,2	624,2	624,2	0,0	0,0 %
<i>Muut myyntituotot</i>	33,9	30,2	28,7	29,2	-1,0	-3,3 %
Maksutuotot	47,9	50,1	47,7	47,2	-2,9	-5,8 %
Tuet ja avustukset	10,2	6,7	17,3	23,8	17,1	256,3 %
Muut toimintatuotot	4,4	5,7	6,0	6,0	0,3	4,4 %
Toimintakulut	699,4	705,1	723,9	728,6	23,5	3,3 %
Henkilöstökulut	338,9	365,4	359,0	359,0	-6,4	-1,8 %
Palvelujen ostot	223,8	240,0	229,0	268,0	28,0	11,7 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	59,6	54,3	57,5	57,0	2,7	5,0 %
Avustukset	47,9	16,8	49,9	16,2	-0,6	-3,6 %
Muut toimintakulut	29,3	28,6	28,5	28,4	-0,2	-0,6 %
Toimintakate	5,0	11,9	0,0	1,8		
Rahoitustuotot ja -kulut	-0,3	-0,8	-0,9	-0,8		
Vuosikate	4,6	11,1	-0,9	1,0		
Poistot ja arvonalentumiset	9,9	11,5	11,5	11,4		
Tilikauden tulos	-5,3	-0,4	-12,4	-10,4		
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-4,9	0,0	-12,0	-10,0		

Emokuntayhtymän tulosestimate on elokuun tietojen perusteella muodostumassa 10,0 milj. euroa alijäämäiseksi ja koko kuntayhtymän alijäämäisyyden arvioidaan olevan saman verran, koska Pelastuslaitoksen ennuste on elokuun ennusteesta talousarvion mukainen. Tällä hetkellä näyttää, että kuntayhtymän normaali toiminta on ylittämässä talousarvion noin prosentin verran (seitsemän milj. euroa). Perhe- ja sosiaalipalvelut, ympäristöterveydenhuolto sekä yhteiset palvelut ovat normaalitoiminnan osalta alittamassa omia talousarvioitaan, ikäihmisten toimialue sekä terveys- ja sairaanhoitopalvelut puolestaan ovat ylittämässä talousarvionsa. Ikäihmisten palveluissa toimintatuottojen toteumaa vähentää heinäkuun alussa tapahtunut asiakasmaksulainsäädännön muutos. Toimintakuluissa puolestaan ylimääräistä haastetta ovat tuoneet alkuvuoden osalta henkilöstön saatavuuden haasteet, jotka näkyvät oletettua suurempana vuokratyövoiman käyttönä, sekä mm. omaishoidon vapaapäiväkäytäntöjen kustannusvaikutukset. Terveys- ja sairaanhoitopalvelujen merkittävimpiä budjetin arvioituaan ylitykseen vaikuttavia tekijöitä ovat vuoden

vaihteessa tehdyn kilpailutuksen myötä potilasvakuutuksen lähes miljoona euroa budjetoitua korkeammat kustannukset, vuokratyövoiman arvioitua suurempi tarve sekä tulopuolen alenema lähinnä asiakasmaksuihin liittyvän heinäkuun alusta voimaan tulleen lakimuutoksen myötä.

Koronaepidemia aiheuttaa ylimääräisiä kustannuksia kaikille toimialueille myös kuluvana vuonna. Koronaepidemian arvioidaan lisäävän toimintakuluja noin 20 milj. euroa, josta valtiolta saatu ensimmäinen koronatuki tuo lisätuloja reilun 4 milj. euron verran. Tulosennusteessa on oletettu valtion koronatukien loppuvuonna maksettavaksi määräksi noin 13 milj. euroa, näin ollen koronaepidemian nettovaikutus olisi tänä vuonna vähintään 3 milj. euroa tappiollinen. Syyskuun kuntajohtajakokouksessa on sovittu, että koronakustannusten hakemisen Pohjois-Karjalassa edellisvuodesta poiketen toteuttaa Siun sote. Kuntayhtymän näkökulmasta olisikin erittäin tärkeää, että koronaepidemiaan liittyvät korvaukset maksettaisiin suoraan sote-palvelujen järjestäjälle.

Tuloslaskelmaennusteen mukaan tulopuolella muita myyntituloja on toteutumassa 1,0 milj. euroa (-3,3 %) ja maksutuottoja 2,9 milj. euroa (-5,8 %) talousarviota vähemmän. Molempien erien talousarvion alittumisen arvioidaan johtuvan koronaepidemian aiheuttamasta asiakasmäärien vähenemisestä, maksutuotoissa lisäksi asiakasmaksuihin liittyvän lakimuutoksen vaikutus on nähtävissä. Kokonaisuutena toimintatuottojen arvioidaan toteutuvan 13,5 milj. euroa (1,9 %) talousarviota suurempana, koska valtiolta tulevan suoraan järjestäjälle maksettavan koronatuen määräksi on arvioitu 17,1 milj. euroa.

Menopuolella avustukset sekä muut toimintakulut ovat toteutumassa lähes talousarvion mukaan. Avustusten osalta kuluvan vuoden aikana on tapahtunut kirjanpidollinen muutos, jossa palvelusetelit kirjautuvat jatkossa palvelujen ostoihin aikaisemman avustuksiin kirjautumisen sijasta. Henkilöstökulujen arvioidaan alittavan talousarvion 6,4 milj. euroa (1,8 %). Henkilöstökulujen ennuste sisältää myös lomapalkkavelan kasvusta johtuvaa tulosvaikutusta kahden miljoonan euron verran. Kuluvalle vuodelle talousarvioon on budjetoitu normaalin henkilökunnan lisäksi paljon sellaisia virkoja/toimia, joita yritetään saada täytettyä. Henkilöstön tietyissä ammattiryhmissä olevan haasteellisen saatavuuden vuoksi palvelujen tarvitsemaa vajetta on jouduttu aikaisempien vuosien tapaan paikkaamaan ostopalveluilla ja tämä näkyy henkilöstökulujen alituksena sekä palvelujen ostojen ylityksenä. Talouden seurannan kannalta olisi parempi, jos budjetointi saataisiin tulevaisuudessa tehtyä entistä realistisemmin oman henkilökunnan ja ostopalvelujen välillä.

Palvelujen ostot ovat ylittymässä 28,0 milj. euroa (11,7 %) pääasiassa koronaepidemiasta johtuvien ylimääräisten kustannusten, vuokratyövoiman käytön sekä potilasvakuutuksen takia. Materiaaliostoissa talousarvio olisi ylittymässä 2,7 milj. euroa (5,0 %) pitkälti koronaepidemian aiheuttaman materiaalienekin kasvun seurauksena. Poistojen ja rahoituskulujen arvioidaan tässä vaiheessa toteutuvan lähes talousarvion mukaisina.

3.2 Investoinnit

Perusajatus investoinneissa ja niiden rahoittamisessa on, että tulevaisuuden rakentamisessa ydintoimintoihin kohdistuvat tilat sairaala-alueella rakennutetaan itse ja rahoitetaan omaan taseeseen. Muualla kuin sairaala-alueella olevista rakennushankkeista on löytynyt yhteinen etenemistapa jäsenkuntien kanssa. Uuden toimitilan tarpeen arvioimisen jälkeen Siun sote osallistuu sote-asemien suunnitteluun, jonka jälkeen kukin jäsenkunta hoitaa kohteen rakennuttamisen. Kontiolahdella on käynnissä ensimmäinen Valtioneuvoston hyväksymän sosiaali- ja terveyskeskushankkeen mukaisen uudisrakennuksen toteutus. Uutta konseptia hyödynnetään myös tulevissa rakennuskohteissa, joista parhaillaan suunnittelupöydällä on Lieksan uuden sote-hankkeen suunnittelu.

Talousarviovuoden bruttoinvestoinnit kuntayhtymässä ovat 34,2 milj. euroa, josta Pelastuslaitoksen osuus on 1,4 milj. euroa. Investointien painopiste taloussuunnittelukaudella on E-siiven peruskorjaushankkeen toteuttamisessa. E-hankkeen ensimmäinen osio A/I-siipi on toteutusvaiheessa, sen arvioidaan valmistuvan osittain jo 30.9.2021 ja kokonaisuudessaan tämä osa hankkeesta on valmis 31.5.2022. Muilta osin E-hankkeen toteutussuunnittelu on edennyt aikataulun mukaisesti. E-osalle haemme rakennuslupaa marraskuussa.

Peruskorjaushankkeen kokonaiskustannusarvio on noin 64,8 milj. euroa sisältäen toimintavarustuksen. Vuoden 2021 budjetti on 8,0 milj. euroa, josta on toteutunut noin 3,7 milj. euroa (45,7 %). Yhteislaboratoriohanke sai STM:n luvan samassa yhteydessä E-hankkeen kanssa. Hankkeen työmaa käynnistyi maaliskuun alussa ja hanke on edennyt pääsääntöisesti aikataulun mukaisesti. Yhteislaboratorion arvioidut rakennuskustannukset ovat 6,0 milj. euroa. Vuoden 2021 määrärahasta, 2,4 milj. euroa, on käytetty 1,1 milj. euroa (46,2 %).

Muista merkittävistä rakennushankkeista keskussairaalan osasto 2 C:n peruskorjauksen suunnitelmat ovat valmiit urakkalaskentaa varten. Hankkeen tämän vuoden budjetti on 1,05 milj. euroa ja toteuma on 0,2 milj. euroa (17,4 %). Urakka kilpailutetaan syksyllä ja toteutus alkaa alkuvuodesta 2022. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 1,1 milj. euroa. Hanke on muuttumassa C-siiven peruskorjaushankkeeksi ko. siiven vesikaton peruskorjauksen myötä. Samassa yhteydessä on toteutettava osastolle 2 C väistötilat. Lisäksi A-siiven ylimpien kerrosten (8-11) tarveselvitys on käynnistymässä ensi vuoden aikana. Tämän vuoden budjettivaraus on 0,2 milj. euroa.

Uusien terveysasemien toteutus on Kontiolahden ja Ilomantsin osalta parhaillaan etenemässä. Kontiolahden terveysaseman rakennustyöt ovat käynnissä ja hanke valmistuu 31.1.2022. Kustannusarvio viimeisten muutosten jälkeen on 7,3 milj. euroa. Ilomantsin osalta rakennustyöt käynnistyivät toisen vaiheen osalta toukokuun lopussa. Urakoiden loppusumma on 4,1 milj. euroa. Lieksan sote-aseman tarveselvitys on valmistunut ja hankesuunnittelu on käynnistetty. Terveysasemien suunnitteluun on kuluvalle vuodelle varattu 0,35 milj. euroa, josta on toteutunut 0,02 milj. euroa (5,6 %).

Pieniin, (< 1,0 milj. euroa) rakennushankkeisiin on budjetoitu 3,0 milj. euroa. Hankkeet ovat edenneet pääosin aikataulujen mukaisesti. Toteuma näiden hankkeiden osalta on 1,3 milj. euroa (43,3 %).

ICT-investoinneissa merkittävin hanke on uusi asiakas- ja potilastietojärjestelmä (Aster-hanke), jonka toimittajaksi on valittu Cerner Limited Ireland. Aster-hankkeen suunnitteluprojekti on viimeistelyä vaille valmis ja syyskuussa katselmoidaan vielä viimeiset lopputuotokset. Toteutuessaan Siun sotessa käyttöönoton ajankohta olisi tämän hetken tiedon mukaan vuonna 2026. Kuluvalle vuodelle Aster-hankkeeseen on varattu 7,0 milj. euroa, josta on toteutunut 2,8 milj. euroa (39,6 %).

Kokonaisuudessaan kuntayhtymän investoinneista on toteutunut elokuun lopussa 11,2 milj. euroa (32,8 %). Pelastuslaitoksen osalta on toteutunut 0,7 milj. euroa (46,6 %). Investointien toteuman arvioidaan kuluvana vuonna toteutuvan talousarvion alapuolelle, johtuen pääasiassa sekä E-hankkeen että Aster-hankkeen arvioitua maltillisemmasta toteumasta. Investointien kokonaistilanne elokuun lopussa on esitetty taulukossa 2.

TAULUKKO 2. KUNTAYHTYMÄN INVESTOINTITOTEUMA ELOKUUN LOPUSSA

Suuret hankkeet (vähintään 1 000 000 euroa)	TA2021	Talousarvio- muutokset TA2021 OVK	Talousarvio- muutoksen jälkeen TA2021	Toteutuma TA2021 OVK II	Poikkeama TA2021	(Poikkeama %) TA2021	Toteuma % TA2021
B-siipi k. krs Yhteislaboratorio	2 440 000		2 440 000	1 127 816	1 312 184	53,8 %	46,2 %
E-siiven peruskorjaus (Keskussairaala), sis hemodialy	8 000 000		8 000 000	3 655 584	4 344 416	54,3 %	45,7 %
2C (Laajennus E-väistä) (aiemmin 3C)	1 050 000		1 050 000	182 532	867 468	82,6 %	17,4 %
A-siiven peruskorjaus (osastot 8, 9, 10, 11)	200 000		200 000	0	200 000	100,0 %	0,0 %
Terveysasemien suunnittelu	350 000		350 000	19 388	330 612	94,5 %	5,5 %
Sprinkler vanhat osat	250 000		250 000	15 691	234 309	93,7 %	6,3 %
Peruskorjausvaraus, rakennukset B, C, G, HL, YM.	1 500 000		1 500 000	0	1 500 000	100,0 %	0,0 %
Suuret rakennushankkeet yhteensä	13 790 000		13 790 000	4 994 547	8 795 453	63,8 %	36,2 %
Pienet rakennushankkeet (alle 1 000 000 euroa) yhteensä	3 000 000		3 000 000	1 298 351	1 701 649	56,7 %	43,3 %
Rakennusinvestoinnit yhteensä	16 790 000		16 790 000	6 292 898	10 497 102	62,5 %	37,5 %
Siun sotien kalusto- ja laitehankinnat	5 000 000		5 000 000	893 154	4 106 847	82,1 %	17,9 %
Laiteinvestoinnit	3 657 500		3 657 500	554 768	3 102 733	84,8 %	15,2 %
Ensikertakalustaminen	1 342 500		1 342 500	338 386	1 004 114	74,8 %	25,2 %
ICT-investoinnit yhteensä	11 000 000		11 000 000	3 389 463	7 610 537	69,2 %	30,8 %
ICT-hankinnat	4 000 000		4 000 000	615 362	3 384 638	84,6 %	15,4 %
Asiakas- ja potilastietojärjestelmä	7 000 000		7 000 000	2 774 101	4 225 899	60,4 %	39,6 %
Laitehankinta- ja ICT-investoinnit yhteensä	16 000 000		16 000 000	4 282 617	11 717 384	73,2 %	26,8 %
EMON INVESTOINNIT YHTEENSÄ	32 790 000		32 790 000	10 575 515	22 214 486	67,7 %	32,3 %
Pelastuslaitoksen kalusto- ja laitehankinnat	1 400 000		1 400 000	652 213	747 787	53,4 %	46,6 %
KUNTAYHTYMÄN INVESTOINNIT YHTEENSÄ	34 190 000		34 190 000	11 227 728	22 962 273	67,2 %	32,8 %

3.3 Rahoitus

Kuntayhtymän maksuvalmius on ollut alkuvuoden aikana enimmäkseen hyvällä tasolla. Tytäryhtiöiden konsernitililimiittien määrittely vastaamaan parin kuukauden liikevaihtoa on mahdollistanut yhtiöiden toiminnan turvaamisen maksuvalmiuden näkökulmasta.

Kuntayhtymän kuluvan vuoden talousarviossa on merkitty otettavaksi uutta pitkäaikaista lainaa 40,0 milj. euroa ja lyhennettäväksi vanhoja lainoja 13,9 milj. euroa. Nettolainanotoksi muodostuu näin ollen 26,1 milj. euroa. Pitkäaikaisten lainojen lisäyksen on suunniteltu kohdistuvan pääasiassa E-hankkeeseen. Pitkäaikaisten lainojen nostot on ajateltu jaettavan kahteen 20,0 milj. euron erään, joista toinen erä on nostettu keväällä ja toinen on tarkoitus nostaa loppuvuoden aikana.

Merkittävä toiminnallinen rahoitukseen ja maksuliikenteeseen vaikuttava muutos tapahtui toukokuun alusta, kun kuntayhtymän maksuliikesopimus päivitettiin Pohjois-Karjalan Osuuspankin kanssa. Kuntayhtymän nykyinen maksuliikennesopimus oli päättymässä kuluvan vuoden lopussa. Tuleva hyvinvointialueiden valmistelu huomioiden uusi sopimus on valmisteltu siten, että siirtymäaika olisi mahdollisimman riskitön maksuliikenteen näkökulmasta, joten uusi määräaikainen sopimus on tehty vuoden 2023 loppuun. Päivitetty sopimus vaatii maksuvalmiuden seuraamiselta entistä aktiivisempaa päivittäistä seurantaa, jotta rahoituskustannusten hallinta pystytään pitämään tavoitteiden mukaisena.

Kuntayhtymän pitkäaikaisten lainojen kokonaismäärä elokuun lopussa oli 131,1 milj. euroa, mikä on noin 18 % kuntayhtymän toimintakulujen ennusteesta. Konsernitasolla lainojen kokonaismäärä puolestaan on 156,4 milj. euroa.

3.4 Henkilöstövoimavarojen johtaminen

Henkilöstövoimavarojen johtaminen on tulevaisuuteen suuntautuvaa toiminnan kehittämistä, jossa huolehditaan siitä, että kuntayhtymässä on riittävä, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö. Oikea osaaja, oikeassa paikassa, oikeaan aikaan. Hyvällä henkilöstövoimavarojen johtamisella on vaikutusta organisaation suorituskykyyn ja suoriutumiseen. Henkilöstövoimavarojen johtamiseen kuuluvat osaavan henkilökunnan rekrytoinnissa onnistuminen, osaamisen johtaminen sekä työhyvinvoinnista huolehtiminen. Lisäksi henkilöstövoimavarojen johtamiseen sisältyy ennakoiva rekrytointi, ennakoiva henkilöstösuunnittelu, henkilöstörakenteen, työnkuvien ja tehtävien määrittely ja uudistaminen, henkilöstömitoitus, työvoiman hallinta kuntayhtymän sisällä, työn sisältöön ja työnkuviin liittyvät kysymykset sekä palkitseminen.

TAULUKKO 3. HENKILÖSTÖMÄÄRÄ 31.8.2020 JA 31.8.2021

	Vakinainen henkilöstö			Määräaikainen henkilöstö			Yhteensä		
	2020	2021	Muutos %	2020	2021	Muutos %	2020	2021	Muutos %
IKÄIHMISTEN PALVELUT	1864	1979	6,2 %	363	375	3,3 %	2227	2354	5,7 %
PERHE- JA SOSIAALIPALVELUT	849	884	4,1 %	151	173	14,6 %	1000	1057	5,7 %
TERVEYS- SAIRAANHOITOPALVELUT	2499	2538	1,6 %	498	561	12,7 %	2997	3099	3,4 %
YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO	47	53	12,8 %	9	6	-33,3 %	56	59	5,4 %
YHTEISET PALVELUT	699	672	-3,9 %	52	91	75,0 %	751	763	1,6 %
YHTEENSÄ	5958	6126	2,8 %	1073	1206	12,4 %	7031	7332	4,3 %
PELASTUSLAITOS	259	290	12,0 %	102	66	-35,3 %	361	356	-1,4 %
SIUNSOOTE YHTEENSÄ	6217	6416	3,2 %	1175	1272	8,3 %	7392	7688	4,0 %

Kuntayhtymän henkilöstömäärä oli 31.8.2021 yhteensä 7 688 työntekijää. Henkilöstömäärä kasvoi vuoden 2020 elokuun tilanteeseen verrattuna 296 henkilöllä (4 %). Henkilöstömäärä kasvoi kaikilla muilla toimialueilla, paitsi pelastuslaitoksella. Eniten henkilöstömäärä on kasvanut ikäihmisten toimialueen palveluissa (5,7 %) ja perhe- ja sosiaalipalvelujen toimialueella (5,7 %) vaikeutuneesta valtakunnallisesta sote-henkilöstön saatavuudesta huolimatta. Kuntayhtymän henkilöstöstä hieman yli 83 % oli vakituisia työntekijöitä ja hieman alle 17 % määräaikaisia työntekijöitä. Henkilöstöä on pyritty sitouttamamaan kuntayhtymään vakinaistamalla henkilöstöä, joka työskentelee määräaikaisena. Henkilöstön tavoitteellinen vakinaistaminen toistaiseksi voimassa oleviin palvelussuhteisiin näkyy positiivisella tavalla elokuun lopun tunnusluvuissa. Vakinaistamisia on määrällisesti eniten toteutunut yhteisten palvelujen varahenkilöstössä, ikäihmisten toimialueella ja ympäristöterveydenhuollossa.

TAULUKKO 4. KOKOAIKAiset JA OSA-AIKAiset 31.8.2020 JA 31.8.2021

	Kokoaikaiset 2020		Kokoaikaiset 2021		Osa-aikaiset 2020		Osa-aikaiset 2021	
	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%
IKÄIHMISTEN PALVELUT	1988	89,3 %	2052	87,2 %	239	10,7 %	302	12,8 %
PERHE- JA SOSIAALIPALVELUT	867	86,7 %	909	86,0 %	133	13,3 %	148	14,0 %
TERVEYS- SAIRAANHOITOPALVELUT	2560	85,4 %	2618	84,5 %	437	14,6 %	481	15,5 %
YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO	43	76,8 %	46	78,0 %	13	23,2 %	13	22,0 %
YHTEISET PALVELUT	675	89,9 %	693	90,8 %	76	10,1 %	70	9,2 %
YHTEENSÄ	6133	87,2 %	6318	86,2 %	898	12,8 %	1014	13,8 %
PELASTUSLAITOS	348	96,4 %	343	96,3 %	13	3,6 %	13	3,7 %
SIUNSOOTE YHTEENSÄ	6481	87,7 %	6661	86,6 %	911	12,3 %	1027	13,4 %

Siun soten työntekijöistä 86,6 % työskentelee kokoaikaisesti ja 13,4 % työskentelee osa-aikaisesti. Myös osa-aikaisena työskentelyn mahdollistaminen on liikahtanut tavoitteiden mukaisesti oikeaan suuntaan. Työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisen mahdollistaminen osa-aikaisella työsuhteella, työntekijän niin halutessaan, vahvistaa työnantajamainetta ja pitovoimaa. Osa-aikaisia työsuhteita muodostuu myös työkykyperusteisesti, jonka kuvaa myös hyvää työkykyjohtamisesta. Suhteellisesti eniten osa-aikaisesti työskennellään ympäristöterveydenhuollossa (joskin määränä luku on pieni) ja vähiten pelastuslaitoksella. Määrällisesti eniten osa-aikatyöntekijöitä on terveys- ja sairaanhoitopalveluissa.

TAULUKKO 5. HENKILÖSTÖN VAIHTUVUUS TAMMI-ELOKUU 2020 JA 2021

	01-08/2020				01-08/2021			
	Eläkkeelle		Irtisanoutuneet		Eläkkeelle		Irtisanoutuneet	
	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%
IKÄIHMISTEN PALVELUT	42	2,4 %	61	3,5 %	42	2,3 %	109	5,9 %
Lähihoitajat	26	2,1 %	48	3,9 %	31	2,4 %	78	5,9 %
Sairaanhoitajat	9	3,2 %	10	3,5 %	3	1,0 %	20	6,8 %
Lääkärit	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
Muut	7	3,2 %	3	1,4 %	8	3,2 %	11	4,5 %
PERHE- JA SOSIAALIPALVELUT	16	1,9 %	30	3,6 %	14	1,6 %	33	3,9 %
Lähihoitajat	0	0,0 %	1	2,6 %	1	1,5 %	2	3,0 %
Sairaanhoitajat	1	3,0 %	1	3,0 %	0	0,0 %	2	5,7 %
Lääkärit	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
Muut	15	2,0 %	28	3,7 %	13	1,7 %	29	3,9 %
TERVEYS- SAIRAANHOITOPALVELUT	43	1,8 %	72	3,0 %	48	1,9 %	92	3,7 %
Lähihoitajat	5	2,5 %	2	1,0 %	5	2,6 %	7	3,6 %
Sairaanhoitajat	19	1,8 %	21	2,0 %	10	0,9 %	36	3,3 %
Lääkärit	6	2,1 %	11	3,9 %	6	2,1 %	16	5,6 %
Muut	13	1,5 %	38	4,3 %	27	3,0 %	33	3,6 %

Sote-palvelut ja palvelurakenteet elävät suurta muutosta, johon koronaepidemia on omalta osaltaan vaikuttanut. Työntekijöiden saatavuus on viimeisen 12 kk aikana heikentynyt ja samaan aikaan koronaepidemian takia tehtävät ja henkilöstötarve ovat lisääntyneet. Muutos on samansuuntainen koko sote-toimintaympäristössä ja muutos on valtakunnallinen. Työvoiman saatavuudessa on työntekijöiden markkinat. Se tarkoittaa sitä, että henkilöstö liikehtii ja vaihtaa tehtävää tai työpistettä sekä Siun soten sisällä että Siun soten ulkopuolelle. Toisaalta liikehdintä on valtakunnallista, joten työntekijöitä myös hakeutuu Siun sotelle maakunnan yksityisiltä toimijoilta ja jossain määrin vetovoimaa on myös maakunnan ulkopuolelta. Henkilöstön lähtövaihtuvuus (vakituiset irtisanoutuneet työntekijät) on ollut matalampaa kuin tulovaihtuvuus, joka kuvaa yleisesti sitä, että henkilöstöä vielä saadaan enemmän haettaviin vakituisiin tehtäviin, kun henkilöstöä eläköityy tai irtisanoutuu muusta syystä. Vakituinen palvelussuhde tai työtehtävä ei tällä hetkellä ole tärkein arvo työelämässä kaikille työntekijöille, vaan osa työntekijöistä työskentelee mieluummin epätyypillisessä työsuhteessa ja kuntayhtymään mm. vuokratyövoiman kautta.

Kuntayhtymän osa-aikaisten työntekijöiden määrän tulee jatkossa edelleen olla kasvusuuntainen, työntekijöiden henkilökohtaisen tarpeen ja kysynnän mukaan. Työnantajalle se tarkoittaa enemmän erillisiä työntekijöitä henkilöinä ja pirstaleisempaa työvoimanhallintaa, jossa työvoima kootaan entistä pienemmistä osista kokonaisuuksiksi. Se näkyy kuntayhtymän absoluuttisen henkilömäärän kasvuna, mutta toteutuneen oman toiminnan henkilötyövuosien ja työtuntien laskuna. Osa-aikaisten työntekijöiden määrän lisääntyminen työllistää lähijohtoa monin eri tavoin. Kokonaisuuden koostamisessa lisätyötä aiheuttaa suurempi joukko työntekijöitä ja perehdytettäviä. Käytössä oleva työvoima koostuu erilaisista ja eri suunnista tulevasta työpanoksesta: yksikön omista vakituisista työntekijöistä, kuntayhtymän varahenkilöstöstä, vuokratyövoimasta ja/tai ostopalveluista. Työvoiman pirstaleisuus edellyttää työvoiman kokonaisuuden ajantasaista hallintaa ja siihen soveltuva tietojärjestelmää (Numeron), jonka käyttöönotto edelleen laajenee suunnitelmallisesti kuntayhtymässä. Pirstaloituvan henkilöstövoimavaran johtaminen edellyttää uudistuvaa

osaamista myös johtamisessa, kokonaisuuksien hallintaa sekä henkilöstömäärän, osaamisen ja hyvinvoinnin johtamisessa että myös talouden hallinnassa.

Päivittäis- ja lähijohtamisen työssä on mukauduttava siihen, että jokainen saatavilla oleva työpanos olisi täysimääräisesti käytettävissä. Johtamisen näkökulmasta tämä tarkoittaa johtamisen, ajattelutavan ja asenteiden edelleen muuttamista suhteessa pirstaleiseen työvoimaan, osa-aikaisuuksiin tai muihin työntekijän asettamiin reunaehtoihin, vuokratyövoimaan ja ostopalveluihin. Muutosta vastaan ei ole järkevä käyttää energiaa, vaan paremminkin hyväksyä asia valtakunnallisena megatrendinä, jota yksittäinen työnantaja ei voi hallita ja suunnata aika ja energia kokonaisuuden hallintaan. Uhkakuvien sijaan tulee nähdä muutos myös mahdollisuutena.

TAULUKKO 6. HENKILÖTYÖVUODET TOIMIALUEITTAIN

	HTV2 2019	HTV2 2020	HTV2 2021	MUUTOS % 2020–2021	MUUTOS % 2019–2021
IKÄIHMISTEN PALVELUT	1697	1740	1796	3,2 %	5,8 %
PERHE- JA SOSIAALIPALVELUT	843	820	852	3,9 %	1,1 %
TERVEYS- SAIRAANHOITOPALVELUT	2591	2530	2602	2,8 %	0,4 %
YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO	49	51	54	6,0 %	10,3 %
YHTEISET PALVELUT	1437	1239	1184	-4,4 %	-17,6 %
YHTEENSÄ	6617	6380	6488	1,7 %	-1,9 %
PELASTUSLAITOS	224	208	326	56,7 %	45,5 %
SIUN SOTE YHTEENSÄ	6841	6588	6814	3,4 %	-0,4 %

Koska henkilöstömäärä vaihtelee osa-aikaisuuksien, lomakausien ja toiminnan vaihtelujen vuoksi, kuntayhtymässä seurataan Kuntatyönantajan suositusten mukaisesti henkilömäärän sijasta henkilötyövuosia. Henkilötyövuosien seuraaminen soveltuu luotettavammin vaihtuvan henkilöstömäärän seurantaan. Henkilötyövuosi HTV2 lasketaan palveluksessa olleiden työntekijöiden palveluksessa olopäivät /365.

Henkilötyövuosien kasvua selittää ikäihmisten toimialueella sekä omaksi tuotannoksi luovutetut työyksiköt yksityiseltä palveluntuottajalta, Rääkkylän siirtyminen Siun soten omaksi toiminnaksi, että ympärivuorokautisen hoidon ja hoivan henkilöstömitoituslaki, jonka avulla henkilöstömitoitusta on nostettu vaaditulle lainsäädännön tasolle. Myös perhe- ja sosiaalipalvelujen henkilöstömäärän kasvua selittää osittain uuden lastensuojeluyksikön ja kehitysvammaisten asumisyksikön perustaminen ja käynnistäminen kuluneen vuoden aikana. Yhteisten palvelujen henkilötyövuosien vähentymistä selittää pääosin vuokratyövoiman käyttö tai ostopalvelujen käyttö sekä sijaisten saatavuuden heikentyminen poissaltoa korvaaviin sijaisuuksiin. Vuokratyövoiman käyttö vähentää henkilötyövuosia ja henkilöstömäärärahan käyttöä kaikilla toimialueilla talousarvion toteumassa, sen sijaan vuokratyövoiman käyttö näkyy vastaavasti ostopalvelujen kasvuna kuntayhtymässä.

Henkilöinä kuntayhtymän henkilöstömäärä on kasvanut (toimintayksiköitä on tullut lisää), mutta henkilötyövuosina eli toteutuneina työtunteina henkilötyöpanos on vähentynyt hienoisesti (-0,4 %).

Kokonaisuuteen tulisi kuitenkin laskea kaikki ostopalvelujen avulla tuotettu henkilötöypanos, koska myös niiden avulla toteutuvat työtunnit ovat tosiasiallisesti asiakkaiden ja potilaiden hoitoon kohdennettua työpanosta ja nostavat käytettyä henkilöstöresurssia. Tämä näkyy talousarvion toteumassa henkilöstökustannusten alittumisena ja ostopalvelujen ylittymisenä. Tasapainoa talousarvion suunnittelussa ja toteutumisessa haetaan jatkuvasti muuttuvassa henkilöstön saatavuustilanteessa.

TAULUKKO 7. POISSAOLOT

	Vuosi- lomat	Opinto- ja koulutus- vapaat	Sairaus- poissaolot	Perhe- vapaat	Vuorottelu- muut vapaat	Yhteensä 2021	Yhteensä 2020
IKÄIHMISTEN PALVELUT	66 135	7 861	34 227	19 110	7 969	135 302	130 997
PERHE- JA SOSIAALIPALVELUT	31 576	2 397	11 022	8 138	6 591	59 724	60 593
TERVEYS- SAIRAANHOITOPALVELUT	97 465	12 102	31 235	28 484	18 158	187 444	181 019
YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO	1 961	85	305	286	97	2 734	2 375
YHTEISET PALVELUT	28 520	2 856	7 661	3 455	3 063	45 555	47 171
YHTEENSÄ 2021	225 657	25 301	84 450	59 473	35 878	430 759	
YHTEENSÄ 2020	222 634	22 909	85 247	56 620	34 745		422 155
PELASTUSLAITOS 2021	9 696	1 039	2 868	1 959	383	15 945	
PELASTUSLAITOS 2020	10 478	2 205	3 023	1 456	1 481		18 643
SIUN SOTE YHTEENSÄ 2021	235 353	26 340	87 318	61 432	36 261	446 704	
SIUN SOTE YHTEENSÄ 2020	233 112	25 114	88 270	58 076	36 226		440 798

Tarkasteltaessa tammi-elokuussa 2021 kirjattuja työkykyperäisiä sairauspoissaoloja ne ovat vähentyneet 1,9 % edelliseen vuoteen verrattuna (työkykyperäiset sairauspoissaolot sisältävät sairauspoissaolot, työtaturmat, kuntoutus- ja kuntoutustukipäivät). Alkuvuoden hyvä kehitys työkykyperäisten poissaolopäivien vähentymisessä taittui huhti-toukokuulla.

Ikäihmisten palvelujen toimialueella työkykyperäiset poissaolopäivät ovat kokonaisuudessa vähentyneet 2,7 %. Perhe- ja sosiaalipalvelujen toimialueella työkykyperäiset poissaolot ovat lisääntyneet 11,8 %, terveys- ja sairaanhoitopalvelujen toimialueella ne ovat vähentyneet 2,4 % ja yhteisissä palveluissa ne ovat vähentyneet 12,1 %. Ympäristöterveydenhuollon palveluissa ne ovat lisääntyneet 34,7 % (päivissä tämä tarkoittaa vain 77 lisäpäivää). Pelastuslaitoksella työkykyperäiset poissaolopäivät ovat vähentyneet 8 % verrattuna vuoteen 2020.

Työkykyperäisiin poissaolopäiviin sisältyy diagnosoidut sairauspoissaolopäivät, jotka ovat vähentyneet elokuun loppuun mennessä 3,6 %. Yleisimmät sairauspoissaolodiagnoosit ovat olleet tuki- ja liikuntaelimestön sairaudet 35,3 % osuudella, mielenterveys sairaudet 14,6 % sekä vammat ja tapaturmat 12,1 %. Diagnosoiduissa sairauspoissaoloissa ovat tarkasteluajanjaksolla lisääntyneet suurimmat ryhmät ovat tuki- ja liikuntaelimestön sairauspoissaolot 8 % ja mielenterveys sairauksien poissaolot 6,3 %. Diagnosoiduissa sairauspoissaoloissa on nähtävissä eroja toimialueittain. Tarkastelujaksolla ikäihmisten palvelujen toimialueella yleisimpänä diagnosoiduista sairauspoissaoloista tuki- ja liikuntaelinsairaudet ovat nousseet edelleen, ollen kaikista diagnosoiduista 42 % (+6,8 %). Seuraavaksi yleisimmät diagnoosiryhmät ovat vammat

ja tapaturmat sekä mielenterveydelliset syyt n. 10 % osuudella. Perhe- ja sosiaalipalvelujen toimialueella yleisimmät sairaudet ovat tuki- ja liikuntaelinsairaudet (33,6 %), mielenterveys sairaudet (17,8 %) ja vammat ja tapaturmat (11,2 %) osuudella. Terveys- ja sairaanhoitopalvelujen toimialueella merkittävin on tuki- ja liikuntaelinsairaudet (26,7 %) joissa laskua 6,1 % ja mielenterveys sairaudet (17,3 %).

Osavuositarkastusajaksella työterveyshuollon kokonaiskustannukset olivat hieman yli 1,89 milj. euroa (2020: n. 2,01 milj. euroa). Työterveyshuollon kustannusten toteumassa vähentyminen tulee pääasiassa Kela 2 kustannuksista (työkykyperusteinen sairaanhoito; toteutuneet sairausvastaanottokäynnit -26,6 %). Kela 1 kustannukset olivat lähes 1,38 milj. euroa (2020: n. 1,34 milj. euroa) ja Kela 2 kustannukset olivat 469 710 € (2020: 661 896 €). Työterveyshuoltoa käyttäneiden henkilöasiakkaiden määrä on laskenut molemmissa kustannusluokissa. Etävastaanottojen suhteellinen osuus on kasvanut hyvin. Työterveyshuollon alkuvuoden laskutuksessa on ollut sekä virheellisyttä että laskutusrytmytyksen vaihtelua, mitkä vaikeuttavat todellista kustannusten vertailua. Virheelliseen laskutukseen on tulossa hyvityskorjaus.

Työpaikkaselvitysten toteutumisessa on edelleen haastetta ja ne eivät ole toteutuneet suunnitelman mukaisesti; syyskuun lopussa suunnitelluista 112 selvityksestä tekemättä oli 70 %. Työkykyprosessit eivät toteudu täysin oikea-aikaisesti, mikä näkyy sairauslomien pitkittymisenä ja kokonaismäärän kasvamisena. Työterveyshuollon toiminnassa on näkynyt työterveyshoitajien vaihtuvuus ja työterveyshuollon ammattihenkilöiden rekrytoinnin haasteet. Työterveyshoitajia on ollut vaikea saada maakunnan työterveyshuollon toimipisteisiin. Työterveyshuollon ylilääkärin paikka on ollut täyttämättä koko tarkastelujakson ajan.

3.5 Henkilöstökustannusten kehitys

TAULUKKO 8. HENKILÖSTÖKUSTANNUKSET TAMMI-ELOKUU 2020 JA 2021 (MILJ. EUROA)

	Siun sote pl. pelastuslaitos			Pelastuslaitos			Siun sote yhteensä		
	2020	2021	Muutos %	2020	2021	Muutos %	2020	2021	Muutos %
Palkat	175,1	182,9	4,5 %	10,2	10,9	6,2 %	185,3	193,8	4,5 %
Sivukulut	37,1	38,6	4,0 %	2,3	2,4	4,0 %	39,4	41,0	4,0 %
Yhteensä	212,2	221,5	4,4 %	12,5	13,2	5,8 %	224,7	234,7	4,5 %

*Sivukuluissa ei ole mukana siirtosopimuksen 16. kohdassa tarkoitettuja eläkevastuita.

Henkilöstömenojen kasvu edelliseen vuoteen verrattuna on 4,5 % (Pelastuslaitos 5,8 % ja Siun sote ilman Pelastuslaitosta 4,4 %). Edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna kuntayhtymän palkkakustannuksia ovat korottaneet 1.8.2020 toteutunut yleiskorotus, 14.12.2020 toteutettu palkkaharmonisointi, 1.4.2021 toteutuneet yleiskorotukset ja paikallinen järjestelyerä, sekä 21.6.2021 toteutettu palkkaharmonisointi. Henkilöstön palkat ovat nousseet yleiskorotusten ja palkkaharmonisoinnin yhteisvaikutuksesta.

Palkkaharmonisointia jatketaan henkilöstöjaoston marraskuussa 2020 hyväksymän palkkaharmonisointisuunnitelman 2021-2022 mukaisesti. Palkkaharmonisointia toteutetaan tehtävien

vaativuuden arviointiin perustuvien palkkausjärjestelmien mukaisesti. Harmonisoinnissa edetään suunnitelman mukaisesti. Palkkaharmonisoinnin vuosittainen vaikutus palkkakustannusten nousuun on vähintään kaksi milj. euroa.

Uusi kunta-alan työ- ja virkaehtosopimus, Sosiaali- ja terveydenhuollon työ- ja virkaehtosopimus (SOTE-sopimus), astui voimaan 1.9.2021. Sopimus ei sisällä vuodelle 2021 tai sopimuskauden loppuun kohdistuvia sopimuskorotuksia. Kunta-alan virka- ja työehtosopimukset ovat kaikilla sopimusaloilla voimassa 28.2.2022 saakka.

3.6 Sisäinen valvonta ja riskien hallinta

Riskikartoitus on käyty läpi osavuosikatsauksen yhteydessä toimialueittain, ja niistä on kerrottu tarkemmin toimialueiden osioissa. Kartoituksen yleisilme ei ole merkittävästi muuttunut vuodenvaihteen ja 1. osavuosikatsauksen tilanteesta, mutta riskiluvut (tn x vaikutus) ovat jonkin verran pienentyneet. Määrällisesti riskihavainnot liittyvät selvimmin henkilöstön saatavuuteen, osaamiseen ja työhyvinvointiin, lainsäädännöllisiin seikkoihin, aineellisiin resursseihin ja häiriötilanteeseen. Viimeisenä mainittu nousi esiin puolitoista vuotta sitten koronaepidemian myötä. Suojaintuotannon lisääntymisen, toimitusketjujen kehittymisen ja asianmukaisen suojainkäytännön ohjeistuksen myötä materiaalisen varautumisen riski on pienentynyt. Vielä keväällä esiintyneet globaalit ongelmat joissakin suojatarvikkeissa ovat helpottaneet, mutta hankinnat ovat kuitenkin häiriöalttiita, joihin on syytä varautua esim. valmiusvarastojen koon kautta. Hankintojen lainmukaisuuden varmistamiseksi vuoden alusta otettiin käyttöön lupakäytäntö kynnysarvon ylittävien hankintojen korjaamiseksi, mikä tehostaa myös sisäisen valvonnan toimenpiteitä ja kattavuutta.

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on kesän aikana arvioitu sote-järjestämistehtävän siirtymisen näkökulmasta, ja selvityksen myötä saatiin suosituksia kokonaisvaltaisen riskienhallinnan työkalujen kehittämiseksi. Tavoitteena on mm. saada riskienhallinnan toimenpiteitä enemmän osaksi normaalia toimintaa, tarkentaa riskienhallinnan prosessia ja terävöittää kokonaisvaltaista riskienhallinnan hahmottamista.

Koronaan liittyvä normaalitoiminnan poikkeama eli häiriötilanne on voimistanut toisaalta henkilöstön riittävyyteen liittyviä riskejä, mutta myös henkilöstön kuormittumiseen ja jaksamiseen liittyviä riskejä. Koronahoitojen, jäljityksen ja rokotusten varmistamiseksi henkilökuntaa on jouduttu kouluttamaan ja siirtämään toisiin tehtäviin ja resursseja ei-kiireellisestä toiminnasta on vähennetty. Henkilöstön riittävyyteen on reagoitu mm. laajentamalla toimintalähtöistä työvuorosuunnittelua ja lisäämällä tilapäisen henkilökunnan rekrytointimahdollisuuksia. Vanhuspalvelulain nouseva hoitajamitoitus lisää riskiä, että tulevaisuudessa ei saada riittävästi hoitajia, mihin on reagoitu mm. oppisopimuskoulutuksen järjestelyillä. Henkilöstön saatavuuden turvaamiseksi on käytetty työnantajan pyynnöstä työvuorojen vaihtamisessa ja vapaapäivältä töihin kutsumisessa korotettua hälytysrahaa 100€/muutettu työvuoro, joka perustuu työntekijän ja työnantajan yhteiseen sopimiseen (paikallinen sopimus 50€/työvuoromuutos työnantajan pyynnöstä). Myös erillisiä kertakorvauksia erityisen vaativissa potilasturvallisuutta uhkaavissa tilanteissa on

käytetty joitakin kertoja, lähinnä yhteispäivystyksen, puskuriosaston ja teho-osaston toiminnan turvaamiseksi. Erillinen kertakorvaus näissä kriittisissä tilanteissa on ollut 250€/vaihdettu työvuoro.

Keskittämisasiasetuksen muuttaminen varmisti erikoissairaanhoidon järjestämissopimuksen syntymisen, mikä paransi lääkäri työvoiman pysyvyyden näkymiä. Isojen tietojärjestelmien yhtäaikainen käyttöönotto sitoo sote-ammattilaisia suunnitteluun ja käyttöönottoon, mikä osaltaan lisää perustehtävässä toimivan henkilöstön riittävyteen ja osaamiseen liittyviä riskejä. Käytettävyyteen ja oikeaan henkilöstömitoitukseen liittyvät riskit toimitiloissa tunnistetaan terveydellisten riskien ohella. Muuttuvat toimintaprosessit edellyttävät muunneltavia tiloja, mikä ei vanhoissa kiinteistöissä aina ole mahdollista. Uusien sote-asetusten konsepti mahdollistaa vakioituneen perusratkaisun ja tilojen muunneltavuuden. Sisäilmaprosessilla pyritään poistamaan terveydellisiä haittoja aiheuttavia ongelmia, mutta tiloihin liittyvät korjaavat toimenpiteet ovat usein rajallisia. Etätyön lisääntyminen on mahdollistanut ei-hoitotyössä tapahtuvien terveydellisten riskien pienentämisen ainakin lyhyellä periodilla. Etätyön työergonomia on henkilökunnan omalla vastuulla, joskin ohjausta ja tukea ratkaisuihin on saatavissa. Digitalisaation edetessä tietosuoja- ja tietoturvakysymykset nousevat aiempaa useammin esille ja niitä hallitaan mm. asian huomioivilla sopimusehdoilla.

Talouden hallinnan riskit tulevat esiin toiminnan järjestämiseen vaikuttavana tekijänä. Toimialuekohtaisesti rahoituksen riittävydessä on eroja. Talousarvion realistisuutta seurataan ja tarvittaessa sitä muutetaan oikean kuvan saamiseksi talouden kehityksestä. Koronaepidemia on aiheuttanut ennakoimattomia kustannuksia ja se kerryttää alijäämää toisena vuonna peräkkäin. Valtion täyskatteisesta koronarahoituksesta huolimatta kuntayhtymä ei ole saanut kaikkea kuntien kautta tilitettävää rahoitusta, ja alijäämien kattamisen ratkaisut jäävät vuodelle 2022. Pelastuslaitoksen valtakunnalliseen palkkakiistaan liittyy isohko yksittäinen taloudellinen riski, joka voi kertautua varallaolojärjestelyjen muutoksen kautta.

Riskien hallinnan toimenpiteet on vastuutettu pääasiassa virka-asemaan liittyväksi, mutta myös kollegioissa tapahtuvaksi ja niistä edelleen nimettävänä vastuina. Sisäisen valvonnan toimenpiteet riskien hallitsemiseksi liittyvät valtaosaltaan säännöllisiin seurantakäytäntöihin, määrämuotoisiin raportointeihin, ohjeistukseen, toimintatapojen muutoksiin, sisäisen tarkastuksen toimenpiteisiin sekä sisäiseen tarkkailuun osana päivittäistä toimintaa. Kuluneen vuoden aikana on lisätty erityisesti hankintojen ja sopimusten teon ohjeistusta ja seurantaa. Merkittävä osa seurannasta ja raportoinnista liittyy johtoryhmässä, toimialueiden johtotiimeissä tai eri työryhmissä tapahtuvaan määrämuotoiseen asioiden läpikäyntiin.

4. Kuntayhtymän tavoitteet ja tunnusluvut

Kuntayhtymän tavoitteissa ja tunnusluvuissa käsitellään sekä kuntayhtymän että lyhyesti kunkin toimialueen strategiasta johdettuja mittareita. Lisäksi käsitellään toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita ja niiden toteutumista toisen vuosikolmanneksen perusteella.

Yhtymävaltuusto hyväksyi kesäkuun kokouksessaan päivitetyn strategisen mittariston, joten uusitussa mittaristossa esitetään toteumatiedot mittariston käyttöönoton jälkeiseltä ajalta eli heinäkuusta eteenpäin.

Kuntayhtymän taloudelliset ja toiminnalliset valtuustoon nähden sitovat tavoitteet on esitetty taulukossa 9.

TAULUKKO 9. KUNTAYHTYMÄN SITOVAT TAVOITTEET 2021 JA TOTEUMAT

Kuntayhtymän tavoitteet (valtuustoon sitovat)	Mittari	Tavoite 2021	Heinä	Elo
Toiminnalliset				
<i>Asiakaspalvelumme on huippuluokkaa</i>	<i>Asiakastyytyväisyys on kaikilla toimialueilla hyvällä tasolla</i>	100 %	50,0 %	50,0 %
<i>Palvelujemme piiriin / hoidontarpeen arvioon pääsemistä nopeutetaan</i>	<i>Yhtymävaltuuston määrittämä tavoitetaso toteutuu toimialueittain</i>	100 %	88,6 %	88,2 %
<i>Henkilöstömme työhyvinvointi on korkealla tasolla</i>	<i>Sairauspoissaolopäivät vähenevät 4 %</i>	> 6 000 päivää	-3,2% (-2467)	-1,9% (-1693)
<i>Johtamisemme on luottamusta herättävää ja arvostavaa</i>	<i>Kehityskeskustelujen toteumaprosentti</i>	100 %	37,0 %	44,0 %
	<i>Kehityskeskustelujen hyödyllisyysprosentti</i>	> 47,0 %		
<i>Onnistumme rekrytoinnissa</i>	<i>Vakituisen henkilöstön lähtövaihtuvuusprosentti</i>	≤ 8%	5,8 %	6,0 %
	<i>Vakituisen henkilöstön tulovaihtuvuusprosentti</i>	≥ lähtövaihtuvuus	7,9 %	8,9 %
<i>Luomme asiakkaita hyödyntäviä toimintatapoja</i>	<i>Aster-hankkeen suunnitteluprojektin vieminen loppuun</i>	100 %	79,0 %	90,0 %
Taloudelliset				
<i>Toimintamme on kustannustehokasta</i>	<i>Tilikauden yli/alijäämä</i>	≥ 0 M€	-12,0	-10,0
	<i>Investointeihin myönnetyn määrärahan kokonaissumma</i>	≤ 34,2 M€	29,3 %	32,8 %

Kuntayhtymän asiakastyytyväisyyden mittaaminen on tällä hetkellä käytössä terveys- ja sairaanhoitopalveluissa, yhteisissä palveluissa sekä pelastuslaitoksella. Koska puolet toimialueista eivät ole vielä toteuttaneet asiakastyytyväisyyden mittaamista, niin mittarin toteumaprosentti on 50 %, koska kaikilla mittauksen toteuttaneilla toimialueilla asiakastyytyväisyys on hyvällä tasolla. Elokuussa viimeisteltiin ikäalueen syyskuun alkupuolella alkavaksi kotiin annettavien palvelujen ja asumispalvelujen asiakastyytyväisyyskysely.

Yhtymävaltuusto hyväksyi kesäkuun kokouksessaan tavoitetasot kullekin päätoimialueilla palvelujen piiriin/hoidontarpeen arvioon pääsemiseksi. Tällä hetkellä toimialueilla on ollut haasteita tämän tavoitteen saavuttamiseksi, elokuun lopussa 88,2 % toiminnasta oli tavoitteen mukaista.

Sairauspoissaolojen toteuma on tarkastelujaksolla edellistä vuotta parempi, sillä kokonaistoteuma on noin 1 700 päivää edellisuotta alhaisempi (-1,9 %). Toisaalta huhti-toukokuulta sairauspoissaolojen kehitystrendi

on muuttunut ja alkuvuoden hyvä suunta on taittunut alaspäin. Tämän hetken ennustuksella vuoden 2021 tavoitetta ei tulla saavuttamaan, vaikka loppuvuoteen on suunnitteilla aktiivisia toimenpiteitä erityisesti tuki- ja liikuntaelinsairauspoissaolojen hallitsemiseksi.

Kehityskeskustelujen toteuma koko kuntayhtymässä oli elokuun lopussa noin 44 %, kun sen tasaisella vauhdilla pitäisi olla lähes 67 %. Kehityskeskustelut ovat käynnissä kaikilla toimialueilla, mutta tyypillisesti niitä käydään enemmän vuoden jälkimmäisellä puoliskolla kuin ensimmäisellä puoliskolla. Kehityskeskustelujen hyödyllisyys mitataan syksyisin pidettävän MSK-kyselyn yhteydessä, joten tämä tunnusluku saadaan selville joulukuussa 2021.

Tarkasteltaessa lähtövaihtuvuutta toimialueilla eläkkeelle siirtyneiden osuus on pysynyt samalla tasolla viime vuoden tarkastelujaksoon verrattuna. Päätoimialueilta (terveys- ja sairaanhoitopalvelut, ikäihmisten palvelut sekä perhe- ja sairaanhoitopalvelut) on tapahtunut 104 eläköitymistä. Samoilla toimialueilla on toteutunut tarkastelujaksolla 234 irtisanoutumista, joista suurin osa ikäihmisten palveluissa ja terveys- ja sairaanhoitopalveluissa. Lähtövaihtuvuudesta onneksi iso osa tarkoittaa siirtymistä organisaation sisällä toiseen tehtävään ja näin todellinen poistuma jää pienemmäksi. Vastaavasti henkilöstön tulovaihtuvuudessa ovat rekrytointi ja lähiesimiehet tehneet onnistunutta työtä, mikä näkyy henkilöstön kokonaismäärän kasvussa.

Uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän (Aster-hanke) suunnitteluprojekti on elokuun lopussa viimeistelyä vaille valmis ja syyskuussa katselmoidaan vielä viimeiset lopputuotokset. Suunnitteluprojektin pohjalta Siun sote ja muut mukana olevat sairaanhoitopiirit/kuntayhtymät tekevät päätöksen jatkosta. Siun soten yhtymähallitus hyväksyi Aster-hankkeen toimitusprojektiin siirtymisen 7.9.2021 kokouksessaan. Myös Essote Etelä-Savosta on jo hyväksynyt toimitusprojektiin siirtymisen. Lopulliseen toimitusprojektiin siirtyminen odottaa vielä muiden hankintayhteistyössä olevien organisaatioiden hyväksyntää (Vaasan SHP, Keski-Suomen SHP). Toteutuessaan Siun sotessa käyttöönoton ajankohta olisi tämän hetken tiedon mukaan vuonna 2026. Kuluvalle vuodelle Aster-hankkeeseen on varattu 7,0 milj. euroa, josta on toteutunut 2,8 milj. euroa (39,6 %).

Taloudellisista mittareista tilikausi on muodostumassa alijäämäiseksi tämän hetken arvion mukaan noin 10 milj. euroa. Alijäämä kohdistuu sekä normaalitoimintaan että koronaepidemiaan. Ennusteessa oletetaan valtion korvaavan lupauksensa mukaisesti merkittävän osan koronaepidemian aiheuttamista kustannuksista.

Koko kuntayhtymän bruttoinvestointien määrä vuodelle 2021 on 34,2 milj. euroa. Käynnissä olevat investoinnit ovat edenneet alkuvuonna suunnitellusti ja toteuma elokuun lopussa on 11,2 milj. euroa (32,8 %). Investointien toteuman arvioidaan kuluvana vuonna toteutuvan tavoitteen mukaisesti talousarvion alapuolelle, johtuen pääasiassa sekä E-hankkeen että Aster-hankkeen arvioitua maltillisemmasta toteumasta.

4.1 Yhteiset palvelut

Yhteisiin palveluihin kuuluvat organisaatioyksikköinä hallintopalvelut (sis. ei-kliiniset tukipalvelut ja hankinnat sekä logistiikka), henkilöstöpalvelut (HR), kehittäminen, talouspalvelut (sis. tekniset palvelut, ja digitaaliset palvelut) sekä viestintä. Yhteisiin palveluihin kuuluvat myös tytäryhteisöiltä tai kolmansilta osapuolilta ostettavat palvelut. Yhteisten palvelujen toiminnan painopisteet ja resursointi ovat riippuvaisia varsinaisessa palvelutuotannossa tehtävistä ratkaisuista.

Yhteisiä palveluja sitovat yhteiset yhtiövaltuuston asettamat tavoitteet. Lisäksi yhteiset palvelut asettavat omat taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteensa siten, että palveluja tuottavien toimialueiden tavoiteasetannan saavuttaminen mahdollistuu.

TAULUKKO 10. YHTEISTEN PALVELUJEN TAVOITTEET 2021 JA TOTEUMAT

Yhteiset palvelut	Mittari	Tavoite 2021	Heinä	Elo
<i>Asiakaspalvelumme on huippuluokkaa</i>	<i>Sisäinen asiakastytyväisyys hyvällä tasolla</i>	> 2,0	2,4	2,3
<i>Henkilöstömme työhyvinvointi on korkealla tasolla</i>	<i>Sairauspoissaolopäivät vähenevät 4 %</i>	> 530 päivää	-16,7% (-2467)	-12,1% (-1019)
<i>Johtamisemme on luottamusta herättävää ja arvostavaa</i>	<i>Kehityskeskustelujen toteumaprosentti</i>	100 %	63 %	72 %
	<i>Kehityskeskustelujen hyödyllisyysprosentti</i>	≥ 50 %		
<i>Onnistumme rekrytoinnissa</i>	<i>Vakituisen henkilöstön lähtövaihtuvuusprosentti</i>	≤ 8 %	4,6 %	4,9 %
	<i>Vakituisen henkilöstön tulovaihtuvuusprosentti</i>	≥ lähtövaihtuvuus	4,0 %	5,5 %
<i>Luomme asiakkaita hyödyntäviä toimintatapoja</i>	<i>Aster-hankkeen suunnitteluprojektin vieminen loppuun</i>	100 %	79,0 %	90,0 %
	<i>Tilikauden yli/alijäämä</i>	≥ 0 M€	4,2	4,7
<i>Toimintamme on kustannustehokasta</i>	<i>Investointeihin myönnetyn määrärahan kokonaissumma</i>	≤ 34,2 M€	29,3 %	32,8 %

TALOUDELLISET TAVOITTEET

Yhteisten palvelujen tulostavoite on, että tilikausi ei muodostu alijäämäiseksi. Yhteisten palvelujen tilikauden ennustetaan toisen vuosikolmanneksen perusteella muotoutuvan 4,7 milj. euroa ylijäämäiseksi. Normaali toiminnan osalta kulukehityksen arvioidaan olevan pääasiassa sijaispalvelujen saatavuushaasteiden seurauksena yli 4 milj. euroa talousarviota maltillisempaa, joka näyttäisi riittävän kattamaan koronaepidemiasta johtuvan talousarviopoikkeaman.

Toimialueittain tarkasteltuna hallintopalvelut, kehittämisspalvelut sekä talouspalvelut ovat kuukaudesta toiseen toteutuneet talousarvion mukaisina. Konsernihallinnossa toiminta on kääntymässä ylijäämäiseksi reilun 0,5 milj. euroa yhtenä yt-neuvottelujen toimenpiteenä olleen osakekannan myynnin seurauksena. Henkilöstöpalvelut muodostavat lähes kokonaan yhteisten palvelujen ylijäämäisen tulosennusteen, koska omaan sijaishenkilöstöön varatut määrärahat ovat alittumassa, sillä henkilöstön saatavuus varahenkilöstön ja sijaispalvelujen osalta on vaikeutunut mm. koronaepidemian aiheuttaman lisätyövoiman tarpeen myötä.

Koko kuntayhtymän bruttoinvestointien määrä vuodelle 2021 on 34,2 milj. euroa. Investointien koordinoituvastuu on talouspalveluissa. Käynnissä olevat investoinnit ovat edenneet alkuvuonna suunnitellusti ja toteuma elokuun lopussa 11,2 milj. euroa (32,8 %). Investointien toteuman arvioidaan

kuluvana vuonna toteutuvan talousarvion alapuolelle, johtuen pääasiassa sekä E-hankkeen että Aster-hankkeen arvioitua maltillisemmasta toteumasta.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Yhteisillä palveluilla on käytössä sisäinen asiakastyytyväisyyskysely, jossa kaikilla sektoreilla tulokset ovat olleet tavoitteiden mukaisia kuluvan vuoden aikana. Tällä hetkellä kyselyn vastausjoukon laajentamista suunnitellaan ja samalla kyselystä on tulossa muiden NPS-kyselyjen kaltainen.

Yhteisten palvelujen sairauspoissaolot ovat olleet koko vuoden tavoitetasoa paremmalla tasolla. Myös sektoreittain tarkasteltuna kehitys on ollut koko ajan oikeansuuntaista, tosin kesäkauden jälkeen sairauspoissaolojen suunta on ollut hiukan alkuvuoden kehityksestä poikkeavaa.

Henkilöstön kehityskeskustelut ovat parhaillaan käynnissä yhteisissä palveluissa. Elokuun lopussa kehityskeskusteluista oli käyty noin 72 prosenttia. Yleisenä tavoitteena yhteisissä palveluissa on, että kaikki kehityskeskustelut olisi käyty henkilöstön kanssa syyskuun loppuun mennessä ennen seuraavaa työhyvinvointikyselyä.

Rekrytointiin liittyviä haasteita on tunnistettu myös yhteisissä palveluissa, mutta tällä hetkellä siinä ollaan tavoitteen mukaisessa tilanteessa, jossa tulovaihtuvuus on henkilöstön lähtövaihtuvuutta suurempi. Rekrytoinnin tilannetta lähinnä yhteisten palvelujen asiantuntijoiden osalta seurataan loppuvuoden aikana tarkennetusti, koska mm. tulevan hyvinvointialueen valmisteluun tarvittava työpanoksen määrä oletetaan kasvavan.

RISKIEN HALLINTA

Yhteiset palvelut on päivittänyt 2. osavuosisikatsauksen yhteydessä strategiset riskit ja keinot niiden hallitsemiseksi.

Toimintaympäristön muutokset, henkilöstön saatavuuden haasteet, digitalisaatio ja koronaepidemia vaikuttavat edelleen henkilöstön saatavuuden, riittävyyden ja osaamisen riskiin. Työnantajamaineen heikkous oman henkilöstön kokemusten osalta (MSK 2020 tulokset), muutosten ja päätösten perustelut, työkykyjohtamisen edistäminen ja työhyvinvoinnin edistäminen sekä kuormittuneisuuden hallinnan kehittäminen edelleen, ovat riskien hallinnan kannalta edelleen tärkeitä.

Henkilöstöpalvelujen näkökulmasta merkittävimpiä riskejä ovat HR-asiantuntijahenkilöstön saatavuus ja riittävyys, osaamisen turvaaminen ja erityisesti työaikapaineiden sekä samanaikaisesti psyykkisten kuormitustekijöiden kasvaminen. Henkilöstöpalvelujen tavoitteiden toteutumista vaikeuttaa liian korkea työmäärä ja aikatauluihin liittyvät haasteet ja viivästykset. Viivästykset eivät kuitenkaan näy pakollisissa ja lakisääteisissä tehtävissä. Merkittäviä järjestelmä uudistuksia on edessä nyt ja tulevaisuudessa. Toimintoja ja prosesseja digitalisoidaan kovalla vauhdilla, mikä edellyttää erilaista osaamista kuin HR-yksiköissä on perinteisesti edellytetty. HR-erityisosaamisen varmistaminen ja vahvistaminen sekä asiantuntijatyöpanoksen

riittäminen kaikkiin meneillään oleviin tehtäviin on tunnistettu riskitekijäksi. Koko kuntayhtymää koskien henkilöstöpalvelut on arvioinut merkittävämmäksi riskiksi työnantajamaineen heikentymisen riskit, henkilöstöjohtamisen osaamishaasteet, henkilöstön hyvinvoinnin ja jaksamisen haasteet sekä organisaation pito- ja vetovoiman. Kuntayhtymän työnantajamaineen heikentyminen on riski työnantajavetovoimalle ja henkilöstön saatavuudelle. Koko kuntayhtymän henkilöstölle toteutettiin palkitsemisesta kysely keväällä ja henkilöstön vastausten mukaista palkitsemisohjelmaa on valmisteltu siten, että se voidaan hyväksyä talousarvion 2022 valmistelussa, mikäli määrärahavaraus on mahdollista tehdä. Myös aineettoman palkitsemisen työkalujen käyttöä ja osaamista tullaan vahvistamaan osana suunnitteilla olevaa johtamisvalmennusta. Osallisuuskysely, jolla kartoitetaan henkilöstön näkemyksiä osallisuuden ja vaikuttamisen mahdollisuuksien vahvistamisesta, on valmisteltu osavuosikatsauksen aikana. Muun muassa näillä toimenpiteillä pyritään vahvistamaan osallisuuden ja vaikuttamisen mahdollisuuksiin ja sitä kautta työnantajamaineeseen ja työnantajan pitovoimaan. Päivittäiseen tiedolla johtamiseen haasteen on tuonut HR-raportointiportaalin käyttökato ja näin sairauspoissaolotietojen seurannassa on tiedossa oleva poikkeama. Periaatteessa portaalin käyttämättömyyden ei pitäisi aiheuttaa riskejä, koska seuranta onnistuu myös Populuksen kautta. Käytännössä sairauspoissaolojen seurannan vertailu kuitenkin on johdon eri tasoille paljon haasteellisempaa.

Taluspalvelut on arvioinut riskien hallintaa koko kuntayhtymän talouden johtamisen näkökulmasta. Koronaepidemian vuoksi talouden ennustaminen on kuluvan vuoden osalta jatkunut haasteellisenä. Tällä hetkellä on selvää, että kuntayhtymän talousarvio tulee ylittymään lähinnä koronaepidemian takia, mikä aiheuttaa ylimääräisiä haasteita vuoden 2022 talousarvion valmistelulle ja luo merkittävän riskin kuntayhtymän toiminnalle ilman lisärahoitusta. Koronaepidemia on tuonut myös uusia haasteita tietojärjestelmien toiminnalle. Järjestelmien toimintaa on erilaisten kehittämistoimenpiteiden ansiosta saatu luotettavamme tasolle, tähän liittyy myös oman organisaation osaamisen kasvaminen tasolle, jolla tietojärjestelmien ominaisuuksia on mahdollista hyödyntää täysimääräisesti. Taluspalvelut on omalta osaltaan mukana riskien hallinnan kehittämisessä, jotta seuranta ja mittaristo olisi mahdollista saada tukemaan kuntayhtymän strategiaa entistä paremmin.

Hallintopalveluissa merkittävimmät riskien hallintakeinot liittyvät hankintojen sekä hajautetun ostamisen ja sopimusten teon ohjeistamiseen ja hallintaan. Ohjeistusta on päivitetty ja koulutusta järjestetty. Toisella puolella näiden riskien hallintaa on ohjeiden ja säännösten noudattaminen ja valtaosaltaan tästä on vastuussa linjaorganisaatio. Hankintojen lainmukaisuudesta, ostojen perustumisesta sopimukseen ja sopimustunnisteiden kattavuudesta laskuissa raportoidaan kuukausittain yhtymähallitukselle. Kriittisten materiaalien riittävyyden varmistamiseksi mm. korona-ajan tarpeissa on tehty isoja vaihteittaisia sopimuksia, joissa on huomioitu myös varastointiratkaisut. Lisäksi ERVA-alueella on otettu käyttöön kuntayhtymien yhteisiä varastointiratkaisuja.

Kehittämisyksikön riskeistä hyvinvointialueen lainsäädännön eteneminen on poistunut ja tuonut toimintaympäristön suhteen tiettyä vakautta. Haettavissa olevien kehittämishankkeiden suhteen riskinä voidaan nähdä niiden kansallinen koordinoinnin haaste. Rahoitushakujen keskinäisen suhteen selkeyttämättömyys johtaa siihen, että joudutaan tekemään hankkeisiin sisällytettävien tavoitteiden suhteen valintoja ilman riittävää tietoa siitä, olisiko joku toinen rahoituskanava parempi (esim. Tulevaisuuden sote-keskus ohjelman ja RRF-rahoituksen isot tavoitteet vaikuttavat tässä vaiheessa samansuuntaisilta).

Koronaepidemian vaikutukset kehittämistoimintaan vähenevät koko ajan, mutta niitäkin on vielä nähtävissä. Asiakas- ja potilastietojärjestelmän kehittämiseen liittyvä epävarmuus haastaa mm. kehittämisresurssien käyttöä.

4.2 Terveys- ja sairaanhoitopalvelut

Terveys- ja sairaanhoitopalvelujen toimialueeseen kuuluvat vuonna 2021 sairaalapalvelut, vastaanottopalvelut, kuntoutus, 24/7-palvelut sekä terveys- ja sairaanhoitopalvelujen yhteiset palvelut.

Toimialueen yhteiset painopistealueet:

1. Integraation syventäminen ja palveluketjujen kehittäminen yhteistyössä muiden toimialueiden kanssa.
2. Yli 75-vuotiaiden asiakasprosessien kehittäminen yhteistyössä muiden toimialueiden, erityisesti ikäihmisten toimialueen kanssa
3. Lasten, nuorten ja perhetyön kehittäminen yhdessä vastaanottopalvelujen, erikoissairaanhoidon ja perhe- ja sosiaalipalvelujen toimialueen kanssa.
4. Digitaalisten palvelujen kehittäminen, esimerkiksi sähköinen ajanvaraus, ensilinjan puhelinneuvonta ja muut yhteydenottotavat, hoidontarpeen arvio sekä uuteen asiakas- ja potilastietojärjestelmään liittyvät valmistelut.
5. Palvelujen saatavuuden ja laadun parantaminen, esimerkiksi riittävä palvelutarjonta, välitön ajananto ja hoitojonojen lyhentäminen.
6. Asiakaspalvelun parantaminen, esimerkiksi yhteydenoton helpottaminen ja asiakaskokemuksen parantaminen.
7. Tilojen käytön kokonaisarviointi ja käyttötehokkuuden parantaminen.
8. Henkilöstön riittävyyden, osaamisen ja työhyvinvoinnin varmistaminen.
9. Peruspalvelujen vahvistaminen: Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus.
10. Mahdollisiin muihin lainsäädännön muutoksiin valmistautuminen.
11. Taloudellisen tulostavoitteen saavuttaminen.

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut -toimialue kantaa keskeistä vastuuta koronaepidemian hoidosta Siun soten alueella. Tarkasteluajanjaksona se heijastuu arjen suorittamiseen, hoitovelkaan ja erityisesti perusterveydenhuollon ennaltaehkäiseviin toimintoihin.

Sekä valtakunnallisesti että paikallisesti on jo pidempään ollut haasteita saada hoitajamitoitusta riittäväksi hankaloituneen hoitajasijaissaatavuuden takia ja heikko sijaissaatavuus on näkynyt arjessa. Toimintalähtöinen työvuorosuunnittelu on erikoissairaanhoidossa systemaattisessa käytössä. Lääkärirekrytointia on kehitetty ja lääkäriresurssi on kokonaisuutena riittävä erikoissairaanhoidossa, mutta entiset erikoisalakohtaiset haasteet jatkuvat. Perusterveydenhuollossa on tuoreeltaan onnistuneita rekrytointeja.

Asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankintaprosessi on työllistänyt toimialuetta. E-siiven korjaus- ja uudisrakentamisprosessi on kokonaisuutena edistynyt suunnitellusti. Strategian toteuttamisessa on erityisesti edistytty palveluketjutyössä, digitaalipalvelujen kehittämisessä, tilojen käytön tehostamisessa, hoidon saatavuuden parantamisessa. Riskienhallinnan kannalta henkilöstön saatavuus edustaa jatkossa keskeistä työstä edelleen vaativaa painopistealuetta.

PERUSTERVEYDENHUOLTO JA KUNTOUTUS

Keskeisiä tavoitteita ovat olleet yhteydensaannin ja palvelujen saatavuuden parantaminen, hoitoon pääsyn nopeuttaminen ja laadukas asiakaskokemus. Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelmaan kuuluvia toimenpiteitä on valmisteltu. Näihin kuuluvat seitsemän vuorokauden hoitotakuun lisäksi palvelujen sovittaminen yhteen, sote-ammattilaisten sujuva työnjako ja yhteistyö moniammatillisten tiimien muodossa, puhelinpalvelun ja erilaisten etäpalvelujen kehittäminen. Moniammatillinen tiimimalli on laajentunut kokeilujen kautta keväeseen 2021 mennessä 10 terveysasemalle siten, että maalisi- ja huhtikuussa toiminnan käynnistivät Juuan ja Ilomantsin terveysasemat. "Meijän mallin" kehittämistyöryhmän tavoitteena on arvioida saatuja kokemuksia tiimimallista sekä olemassa olevia hyviä käytänteitä edelleen kehittämiseksi. Ulkopuolista kehittämisen tukea ei Meijän mallin työryhmien käynnistymisen jälkeen ole enää tarvittu.

Vastaanottopalveluissa on edelleen haasteita kriittisten ammattiryhmien kuten lääkäreiden saatavuuden suhteen. Vajeita on korjattu myös ostopalvelujen avulla. Yhteistyö kuntayhtymän rekrytointiyksikön kanssa on tiivistä, ja samoin etälääkäritoiminnassa on onnistuttu ensimmäisissä rekrytoinneissa. Näillä toimenpiteillä pyritään terveyskeskuslääkärityön vetovoimaisuuden parantamiseen ja parempaan työntekijäpitoon.

Suun terveydenhuollossa toimintoja ajettiin koronan ensimmäisen aallon aikana alas tartuntariskien vuoksi. Nyt toiminta on kuitenkin pystytty pitämään täysimittaisena, ja kiireettömän hammashoidon tilanne on kohtuullinen. Mielenterveys- ja päihdepalveluissa käytetään Lean-kehittämismallia. Koronaepidemiasta johtuen on sielläkin kehitetty etävastaanottoa. Asiakkaille tärkeät ryhmätoiminnot on saatu käynnistettyä lähes entiselle tasolle.

Neuvolatoiminnassa näyttöön perustuvien varhaisen tuen toimintamallien käyttöönottoa on jatkettu (mm. IPC, Lapset puheeksi, Voimaperheet). Lääkärityö etenkin koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa on jonoutunut resurssivajeen takia ja vastuualue on osallistunut aiempaa enemmän lääkäryön koordinointiin.

Ikääntyneiden kotikuntoutusta on kehitetty varhaisen puuttumisen, kotihoitoa tukevan kotikuntoutuksen ja monialaisen kotikuntoutuksen avulla. Kotihoidon lääkäripalveluja on pyritty parantamaan. Työ- ja

toimintakyvyn osaamiskeskuksen alaisuudessa toimivan yhteisasiakastyön integraatio on aloitettu uudella tavalla mm. osana tiimimallin toimeenpanoa ja kokemukset ovat olleet hyviä. Kuntoutuspalvelujen ryhmätoiminta on pystytty käynnistämään koronatauon jälkeen.

ERIKOISSAIRAANHOITO

Kuvantamisen suoritteet ovat lisääntyneet verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan. Lisätoiminta on heijastunut erityisesti lääkärikustannuksiin. Radiologialla on tuotettu röntgenhoitajien lisätyönä MRI- ja TT-tutkimuksia jonojen pienentämiseksi. KYS-kumppanuussopimus neurofysiologialle saadaan nyt voimaan. Toimintaa hoitohenkilöstön osalta on haastanut röntgenhoitajien rekrytoinnin haasteet. Hankinnoista on valmisteltu vuoden 2021 laitehankintoja sekä vuoden 2022 magneettilaitteen hankintaa. Tulevaa syklotronihankintaa on valmisteltu pitkin vuotta. NearRIS päivitettiin uuteen versioon toukokuussa.

Huolimatta hoitajasaatavuushaasteista, on onnistuttu rekrytoimaan vakituista hoitohenkilöstöä tarpeen mukaisesti patologialle ja kliiniselle fysiologialle. Röntgenin kaikkia avoimia paikkoja ei ole saatu täytettyä. Lääkärin osalta on vajausta kaikissa yksiköissä, eniten radiologialla noin viisi, fysiologialla on saatu tänä vuonna rekrytoitua kolme lääkäriä. Myös lähetemäärät ovat kasvaneet.

Psykiatrialla lastenpsykiatrian klinikkaan on saatu ylilääkäri ja erikoistuvia lääkäreitä. Kokonaisuutena tilanne on kehittymässä parempaan suuntaan. Ostopalvelulääkäreihin olemme joutuneet vielä tukeutumaan. KYS:n käyttö on alittumassa suunnitellusta. Nuorisopsykiatrian klinikan lääkäritilanne on säilynyt hyvänä. KYS:n ostopalvelujen käyttö on lisääntynyt. Toimintaympäristö on muuttunut aiempaa haasteellisemmaksi. Nuorten TehoAvon toiminnassa on ollut henkilöstöhaasteita.

Lääkäritilanne on psykiatrian klinikassa heikentynyt, ja on turvauduttu ostopalveluihin ja joudutaan turvautumaan edelleen. Keskeinen strateginen tavoite on ollut osaavan työvoiman rekrytointi ja pysyvyys, jossa ei ole onnistuttu riittävästi. Lakisääteiset ydintoiminnot ovat keskiössä. Toiminnan laillisuus osastoilla edellyttää virkalääkäreitä eikä osastojen lääkärivajetta voida korvata ostopalveluilla. Hoitotyön sijaishaasteet kuvastuvat vastaavina kuin somaattisilla erikoisaloilla.

Siilaisen kuntoutussairaalassa keskisen alueen hoiva-asumispalvelupaikkojen puute hidastaa edelleen potilasvaihtuvuutta. Samanaikainen hoitohenkilökunnan hankaloituva saatavuus on johtanut siihen, että olemme noin kuuden kuukauden ajan joutuneet rajaamaan sisään otettavien potilaiden määrää. Asumispalveluodottajien määrä Siilaisen sairaalassa on korkeimmalla tasollaan. Siilaisen sairaala tavoittelee YT-menettelyissä määräaikaaisesti vähennettyjen paikkojen (yht. 8) palauttamista 9/2021.

Potilaiden oirehoidon laatuun on kiinnitetty erityistä huomiota Siilaisella: kivunhoidon hanke, hoitotyön kirjaaminen ja arviointi, yhteisasiakkaiden tunnistaminen. Turvallisuuskulttuuriin on panostettu 2021 aikana merkittävästi (asiakasväkivallan ennaltaehkäisyn hanke). Lääkäritilanne on ennallaan. Hoitotyön työvuorosuunnittelun uudistuminen Numeron-ohjelman käyttöönoton myötä (5/21) on leimannut kulunutta vuotta.

Operatiivisessa klinikkaryhmässä oli leikkausjonossa tammikuussa 1 950 potilasta, elokuussa 2 117 potilasta. Hoitotakuun (yli 180 vrk jonottaneita) ylittäneitä oli tammikuussa yksi, nyt 44. Jonottavien proteesipotilaiden määrä on lisääntynyt 377 -> 465. Urologian kontrollipotilaiden jonotustilanne on korjaantumassa, uusi plastiikkakirurgi helpottaa kyseisen erikoisalan tilannetta. Audiologiassa on haaste hoitotakuussa pysymisessä. Klinikkaryhmän hoitojonotilannetta voidaan pitää kokonaisuutena kuitenkin hyvänä.

Lääkärtilanne: Suurin uusi haaste lähitulevaisuudessa ovat silmätaudit, muuten lähinnä muutamilla erikoisaloilla on täyttämättömiä lääkärivirkoja. Hoitotyössä strateginen johtaminen henkilöstövajeen paikkaamiseksi on osin onnistunut, sillä avoimet vakinaiset virat ovat täyttyneet. Hoitotyön esimiesrekrytointeja on ollut useita.

Sairaanhoitaja- ja kättilörekrytointeja tehtiin keskitetyn rekrytoinnin kautta elo-syyskuussa (yhteensä 17 tehtävää). Sijaisuuksiin on ollut haasteellista saada tekijöitä. Suuremmat erilliskorvaukset ylimääräisistä työvuoroista ovat toistaiseksi toimineet lisätyövoiman houkuttimena tyydyttävästi. Hoitotyössä avoimia toimia ei tällä hetkellä ole. Hoitotyössä on ollut sijaissaatavuuden osalta merkittäviä haasteita, mutta toimintoja ei ole käytännössä jouduttu ajamaan alas.

Jatkohoitojono on ollut ajoittain tarpeettoman pitkä, ja osastopaikkojen määrää on jouduttu reaktiivisesti ajoittain lisäämään ja supistamaan. Kirurgialta on aktiivisesti osallistuttu rakenteilla olevan E-siiven kirurgisen toiminnan suunnitteluun. Konservatiivisessa klinikkaryhmässä hoitoa odottavien lukumäärä ja odotusajat ovat hallinnassa. Kardiologiassa on 115 alle 90 vrk käyntiä tai tutkimusta odottavia potilaita. Vastaavasti 3 kk-6 kk odotusajalla on 16 potilasta. Keuhkosairauksilla on jonossa 234 potilasta. Näistä alle 90 vrk jonottavia 172 ja 3 kk-6 kk 62 potilasta. Iso osa näistä jonottavista on uniapneapotilaita. Muilla erikoisaloilla kuten ihotaudit, lastentaudit, neurologia, syöpätaudit ja sisätautien erikoisalot (endokrinologia, hematologia, infektiosairaudet, nefrologia, reumatologia) hoitojonot toimivat sujuvasti ja niillä on vain muutama yksittäinen jonottava potilas.

24/7-toimintojen puhelinpalvelun yhteydensaanti on huonontunut liittyen yli kaksinkertaistuneisiin puhelumääriin. Henkilökunnan mitoituksen arviointi on kesken. Puskuriosasto on aloittanut toimintansa tammikuussa 2021, osaston kuormitus on ollut korkea ja osaston hyödyllisyys on osoittautunut hyvin selkeästi. Päivystyksen läpimenoajat ovat kasvaneet vuoteen 2020 verrattuna, mutta hoitoonpääsy on hyvä.

Lääkäreiden täyttämättömiä virkapohjia on, ja kyseiset täyttämättömät virkatyöt tehdään ostopalveluina ja keikkavuoroina. Lääkäri työvoimassa on haasteita kardiologian sekä keuhkosairauksien resurssin osalta. Konservatiivinen klinikkaryhmä on kehittänyt diabeteksen hoitoprosesseja, ja tarkoitus on vuonna 2022 avata sen toimintoihin diabeteskeskus.

Koronaepidemian tartunnan jäljitys on sijoitettu terveys- ja sairaanhoitopalvelujen yhteisiin palveluihin. Koronajäljityksessä henkilöstöresurssien toteuma on ollut 17,7 henkilötyövuotta tammi-elokuun välisenä aikana. Koronaepidemia on vaikuttanut infektioiden torjuntayksikön toiminnallisten tavoitteiden toteutumiseen.

Sairaala-apteekissa toiminnallisia tavoitteita on viety eteenpäin suunnitellusti. Myös hoitotarvejakelussa toiminnallisia tavoitteita on edistetty. Asiakaspalvelujen kehittämiseksi käyttöön otettiin sähköinen lomake hoitotarvikkeiden tilaamista varten ja pakettien lähettämisessä siirryttiin uuteen toimintamalliin.

TAULUKKO 11. TERVEYS- JA SAIRAANHOITOPALVELUJEN TAVOITTEET 2021 JA TOTEUMAT

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut	Mittari	Tavoite 2021	Heinä	Elo
<i>Asiakaspalvelumme on huippuluokkaa</i>	<i>Asiakastytytyväisyys on hyvällä tasolla</i>	NPS > 60	72	72
<i>Palvelujen piiriin / hoidontarpeen arvioon pääsemistä nopeutetaan</i>	<i>Hoitoon pääsy erikoissairanhoidossa (hoidon tarpeen arvio 3 kk)</i>	100 %	90,6 %	91,4%
	<i>Hoitoon pääsy erikoissairanhoidossa (hoitajon 6 kk)</i>	100 %	92,2 %	94,2%
	<i>Hoitoon pääsy perusterveydenhuollossa (suun terveydenhuolto 3 kk)</i>	100 %	88,5 %	96,1%
	<i>Hoitoon pääsy perusterveydenhuollossa (tiimimallin puitteissa 1 viikko, hybridimallissa 2 viikkoa)</i>	100 %	71,5 %	72,2%
<i>Henkilöstömme työhyvinvointi on korkealla tasolla</i>	<i>Sairauspoissaolopäivät vähenevät 4 %</i>	> 2150 päivää	-3,6% (-988)	-2,4 % (-751)
<i>Johtamisemme on luottamusta herättävää ja arvostavaa</i>	<i>Kehityskeskustelujen toteumaprosentti</i>	100%	26,0 %	34,0 %
	<i>Kehityskeskustelujen hyödyllisyysprosentti</i>	> 47,0 %		
<i>Onnistumme rekrytoinnissa</i>	<i>Vakituisen henkilöstön lähtövaihtuvuusprosentti</i>	≤ 8%	4,8 %	5,6 %
	<i>Vakituisen henkilöstön tulovaihtuvuusprosentti</i>	≥ lähtövaihtuvuus	6,1 %	6,7 %
<i>Toimintamme on kustannustehokasta</i>	<i>Tilikauden yli/alijäämä</i>	≥ 0 ME	-14,1	-10,7

TALOUDELLISET TAVOITTEET

Talouden toteuma alkuvuoden osalta näyttää siltä, että toimialueen tulos olisi muodostumassa alijäämäiseksi 10,7 milj. euroa. Ennustetusta toimintakulujen poikkeamasta yli puolet muodostuu koronaan liittyvistä kulueristä kuten esimerkiksi näytteenotosta ja lisähenkilöstön tarpeesta mm. rokotuspalveluissa. Toimintatuloissa valtion koronatuki ohjautuu pääosin terveys- ja sairaanhoitopalvelujen toimialueelle.

Henkilöstökulut kokonaisuudessaan tulevat alittumaan täyttämättömien virkojen ja vakanssien vuoksi. Palvelujen ostoissa ja materiaaliosiossa on tulossa ylitystä. Etenkin asiakaspalvelu- ja lääkäripalveluostoissa, joilla on paikattu lääkäriresurssivajetta. Lisäksi asiakasmaksutulot sekä perusterveydenhuollossa, suun terveydenhuollossa, erikoissairanhoidossa ja päivystyksessä ovat jäämässä merkittävästi alle tavoitteen. Yhtenä syynä tähän on 1.7.2021 voimaan tullut asiakasmaksulakimuutos, jonka myötä mm. hoitajakäynnit perusterveydenhuollossa muuttuivat maksuttomiksi. Myös tiimimalliin siirtymisellä on ollut oma vaikutuksensa asiakasmaksukertymään. Henkilöstöresurssin käyttöä tehostetaan edelleen toimintalähtöisen työvuorosuunnittelun avulla, työnjakoja miettimällä ja työprosesseja kehittämällä.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Strategisten tavoitteiden osalta koronaan liittyvä ohjeistus on heijastunut erityisesti sairauspoissaolokäytäntöihin häiriten niiden vertailtavuutta aiempaan. Kuitenkin strategian mukainen poissaolovähentymä on havaittavissa. Palvelujen piiriin pääsy ei ole tavoitteissa, mutta on hyvää valtakunnallista tasoa. Rekrytointityössä on kehittymistä, ja henkilöstön pysyvyydessä ei ole havaittu ongelmia. Asiakastytytyväisyys erityisesti perusterveydenhuollon toiminnoissa on tavoitteissa. Kehityskeskustelut eivät ole toteutuneet tavoitteiden mukaisesti, ja tähän panostetaan.

RISKIEN HALLINTA

Henkilöstön riittävyys ja osaaminen ovat keskeisimpiä riskejä terveys ja -sairaanhoitopalvelujen toimialueella. Tätä on pyritty turvaamaan resurssien ohjaamisella oikein mm. toimintalähtöisen työvuorosuunnittelun avulla ja rekrytointia tehostamalla. Lääkärien rekrytointia tehdään omana toimintana.

Toimitilojen, erityisesti terveysasemien kunto, käytettävyys ja toiminnallisuus vaihtelevat. Ongelmia on pyritty ratkaisemaan yhteistyössä kuntien kanssa, mm. terveysasemien suhteen Ilomantsissa, Kontiolahdella, Enossa ja Lieksassa. Keskussairaalan E-siipi leikkaussaleineen on saanut poikkeusluvan ja rakennusprojektissa edetään suunnitelman mukaan.

4.3 Ikäihmisten palvelut

Ikäihmisten toimialueen palveluja ovat arjen tukipalvelut (mm. omaishoidon palvelut, gerontologinen sosiaalityö, palveluohjaus ja veteraanien palvelut), kotihoito, eritasoiset asumispalvelut ja terveyskeskussairaalahoido. Palvelut toteutetaan yhdenmukaisin asiakkuusperusteisiin ja lainsäädännön vaatimuksiin perustuen koko Siun soten alueella.

Vuoden 2021 painopiste on kotona asumista edistävien rakenteiden vahvistaminen ja palvelujen kehittäminen teknologiaa hyödyntäen. Tehostettu kotihoito toimii läntisellä, pohjoisella ja eteläisellä alueella, Tohmajärveä ja Rääkkylää lukuun ottamatta. Keskisellä alueella toimii kotisairaala ja 1.6.2021 on aloittanut kotihoidon päivystävä sairaanhoitaja. Lisäksi Joensuussa toimii kotiutustiimi, joka tukee erityisesti erikoissairaanhoitosta kotiutumista. Liperissä on pilotoitu kotihoidossa kotoa suoraan asiakkaan luo menemistä ja samanaikaisesti lisättiin avainsäilöjä kotihoidon asiakkaille. Tavoitteena on välittömän asiakastyön lisääminen. Kotona asumisen mahdollisuuksia on parannettu kehittämällä mm. koko maakuntaa palvelevaa keskitettyä Seniorineuvonta Ankkuria. Etenkin iäkkäiden huoli-ilmoitusten vastaanottamiseen ja palvelutarpeen oikea-aikaiseen arviointiin on panostettu lisäämällä sosiaalityöntekijän resurssia vireille tulovaiheen käsittelyyn ja akuutteihin kotikäynteihin. Toimialue on mukana Koti-TV hankkeessa. Koti-TV tarjoaa televisio-ohjelman välityksellä aamupäivisin kaikille Pohjois-Karjalan ikäihmisille suunnattua virikkeistä ohjelmaa, kaikkiin koteihin.

Kotihoidon asiakkuussuhteissa hyödynnetään asiakkaille sopivaa teknologiaa. Teknologia-avusteista lääkeannostelijaa on käyttänyt elokuun loppuun mennessä noin 404 (noin 16 %) säännöllisen kotihoidon asiakasta. Kuvapuhelimella tuotettu etähoiva on käytössä hieman yli 130 asiakkaalla ja asiakaslähtöisiä turvpuhelinratkaisuja on jo lähes 2 800 asiakkaalla.

Koronaepidemian torjuntaosaaminen on ollut korkeatasoista. Tartuntoja ikäalueen asiakkaissa ja henkilöstössä on ollut erittäin vähän. Hoitotarvikkeiden ja suojainten käyttökustannukset ovat suuret. Rokotukset koronaepidemiaa vastaan ovat ikäalueella toteutuneet hyvin, pääosin toimialueen omien sairaanhoitajien toimesta. Koronaepidemian alussa käynnistettiin virka-ajan

ulkupoolinen puhelinlääkäripäivystys kotihoitoon, kuntayhtymän omiin sekä yksityisiin asumispalveluyksiköihin ja terveyskeskussairaaloihin. Se jatkuu ainakin vuoden 2021 loppuun saakka.

TAULUKKO 12. IKÄIHMISTEN PALVELUJEN TAVOITTEET 2021 JA TOTEUMAT

Ikäihmisten palvelut	Mittari	Tavoite 2021	Heinä	Elo
<i>Asiakaspalvelumme on huippuluokkaa</i>	<i>Asiakastytyväisyys on hyvällä tasolla</i>	≥ 8,0 vai NPS > 50?		
<i>Palvelujemme piiriin / hoidontarpeen arvioon pääsemistä nopeutetaan</i>	<i>Omaishoidontuen saatavuus määräajassa</i>	100 %	100,0 %	100,0 %
	<i>Kotihoitopalvelun saatavuus määräajassa</i>	100 %	100,0 %	100,0 %
	<i>Asumispalvelujen saatavuus määräajassa</i>	100 %	58,9 %	46,6 %
<i>Henkilöstömme työhyvinvointi on korkealla tasolla</i>	<i>Sairauspoissaolopäivät vähenevät 4 %</i>	> 2390 päivää	-2,5% (-750)	-2,7 % (-927)
<i>Johtamisemme on luottamusta herättävää ja arvostavaa</i>	<i>Kehityskeskustelujen toteumaprosentti</i>	100 %	43,0 %	51,0 %
	<i>Kehityskeskustelujen hyödyllisyysprosentti</i>	> 45,0 %		
<i>Onnistumme rekrytoinnissa</i>	<i>Vakituisen henkilöstön lähtövaihtuvuusprosentti</i>	≤ 8%	7,6 %	8,1 %
	<i>Vakituisen henkilöstön tulovaihtuvuusprosentti</i>	≥ lähtövaihtuvuus	11,2 %	12,7 %
<i>Toimintamme on kustannustehokasta</i>	<i>Tilikauden yli/alijäämä</i>	≥ 0 M€	-2,1	-4,1

TALOUDELLISET TAVOITTEET

Toimialueella koronaepidemiasta arvioidaan aiheutuvan 1,2 milj. euron lisäkustannukset, jotka pääosin muodostuvat hoitotarvikekustannuksista. Normaalin toiminnan ennustetaan toteutuvan alijäämäisenä 2,9 milj. euroa, joten kokonaisalijäämäksi arvioidaan muodostuvat 4,1 milj. euroa.

Henkilöstökulujen arvioidaan toteutuvan 1,2 milj. euroa budjetoitua pienempänä. Syynä tähän on toimialueen henkilöstön rekrytointihaasteet. Henkilöstövajetta joudutaan paikkaamaan työvoiman vuokrauksella ja palvelujen ostoilla. Lisäksi asumisen ostopalvelujen ja palvelusetelien käytön tarve ja kustannukset ovat nousseet. Kokonaisuudessaan palvelujen ostojen ylitykseksi ennustetaan noin 3,2 milj. euroa. Tarvikeostojen osalta ylitys arvioidaan 1 milj. euroksi. Avustusten arvioidaan toteutuvan 0,8 milj. euroa talousarviota suurempina omaishoidon ja siihen liittyvien vapaapäivien kustannuksien takia. Muiden toimintakulujen arvioidaan toteutuvan 0,3 milj. euroa talousarviota pienempinä. Toimintatuottojen arvioidaan toteutuvan 0,6 milj. euroa pienempinä. Tuottojen kertymään vaikuttaa 1.7.2021 voimaantullut asiakasmaksulain muutos ja terveyskeskussairaalahoitoon ja asumispalvelujen ajoittainen paikkamäärien lasku henkilöstöpulan takia.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Kuntayhtymässä ei ole vielä käytettävissä toimialueelle sopivaa asiakaspalauteohjelmaa. Toimialue on asiakaspalauteohjelman kehittämistyössä mukana ja kokeiluun saadaan syksyllä ROIU-asiakaspalauteohjelma. Toimialueen tulisi saada käyttöönsä asiakasryhmien erityispiirteet huomioiva asiakaspalauteohjelma. Toimialue toteuttaa Webropol-kyselyn jälleen loppusyksyllä.

Omaishoidontukea tarjotaan kaikenikäisille. Tuen saatavuus on toteutunut lakisääteisessä määräajassa. Elokuun loppuun mennessä omaishoidontuen piirissä oli ollut 1 526 eri asiakasta, joista yli 75- vuotta

täyttäneitä oli 819 asiakasta. Omaishoidosta myönnettävää ennaltaehkäisevää tukea on saanut 271 asiakasta. Omaishoitoperheitä on tuettu mm. kiertävän perhehoidon palveluilla.

Kotihoidon palvelut on järjestetty lakisääteisissä ajoissa. Yli 75-vuotiaista asuu kotona 92 % joko erilaisten palvelujen turvin tai itsenäisesti. Kotihoidon palvelujen järjestämisessä on ollut ajoittaisia haasteita henkilöstövajeen vuoksi. Tästä syystä palvelusetelin käyttöä sekä ostopalvelua on jouduttu lisäämään. Kuukausittain säännöllisessä kotihoidossa on asiakkuuksia ollut keskimäärin 2 350, säännöllisen kotisairaanhoidon asiakkuuksia noin 290 ja näiden lisäksi tilapäisiä asiakkuuksia noin 1 060. Vuoden 2021 alkupuolella tilapäisten asiakkaiden määrää on nostanut kotihoidon toteuttamat koronarokotukset. Kuukausittain kotihoidon käyntejä on ollut noin 133 200. Kotihoidon asiakkaista on alle 75-vuotiaita noin 37 %. Tämä on merkityksellinen asia huomioiden kotihoidon resurssit ja nuorempien asiakasryhmien erityisosaamisen vaatimukset.

Asumispalvelujen odotusajat ovat pitkittyneet. Tehostetussa palveluasumisessa oli yli 75-vuotiaita asiakkaita 1 617 (8 % ikäryhmästä), alle 75-vuotiaiden osuus asiakkuuksista oli 13,6 %. Odotusaikojen pitkittyminen on johtunut siitä, että sekä omat että yksityisten asumispalvelupaikat ovat olleet täynnä. Paikkoja on tullut käyttöön vain luonnollisen poistuman kautta. Niin yksityisillä palveluntuottajilla kuin kuntayhtymällä on ollut henkilöstöpulaa. Lainsäädäntö edellyttää henkilöstömitoituksen täsmällisen toteutumisen (0,55). Mikäli henkilöstöä ei saada mitoitusta mukaisesti, ei asumispaikkaan voi vanhusta ottaa. Ajoittain asumispaikkoja on jouduttukin jättämään täyttämättä. Jonoutumiseen pitemmällä aikavälillä on vaikuttanut myös se, ettei asumispalvelupaikkoja ole ollut tarjolla riittävästi Joensuun alueella.

Terveyskeskussairaaloissa on paikkamääriä ajoittain supistettu henkilöstöpulan takia. Puute pysyvistä palveluasumisen paikoista on johtanut siihen, että terveyskeskussairaaloissa on hoitopaikkaa odottavia. Määrät vaihtelevat, suurimmat odottajamäärät ovat olleet Liperissä ja Kontiolahdella. Lieksan terveyskeskussairaala suljettiin 12 hoitopaikkaa (asumispalveluun odottavia) elokuun puolella välin. Lieksaan avattiin tuolloin uusi hoivakoti Eerikki, jonne vanhukset sijoituivat.

Toimialueen sairauspoissaolot ovat vähentyneet vuodesta 2020. Työkykyjohtamisen toimet ovat laajasti käytössä ja henkilöstön työhyvinvointiin on kiinnitetty huomiota. Toimialue on mukana Työterveyslaitoksen Hyvä veto- hankkeessa, jossa painopisteenä on vanhuspalvelujen henkilöstön työhyvinvoinnin vahvistaminen monin eri tavoin. Työn fyysinen, psyykinen ja eettinen kuormitus on hankkeessa erityisinä painopistealueina ja kehittämisen kohteina. Kehityskeskustelujen toteuttaminen yksilöllisesti paneutuen työntekijän tavoitteisiin ja esiin nostamiin asioihin tukee osaltaan työhyvinvointia.

Reuna-alueille sijaisten ja osin vakinaisten työntekijöiden rekrytointi on vaikeutunut edelliseen vuoteen nähden. Vuosilomien aikana sijaistilanne on ollut pulmallinen. Vuokratyövoimaa on käytetty aiempaa enemmän. Toimintojen turvaamiseksi maksettiin kesäajalla erilaisia rekrytointilisiä. Toimialueella suurin ammattiryhmä ovat lähihoitajat.

RISKIEN HALLINTA

Henkilöstön saatavuus, erityisesti sijaisten saatavuus, on vaikeutunut. Rekrytointia on tehty erittäin aktiivisesti. Läntisellä alueella on aloitettu lähihoitajien oppisopimuskoulutus tammikuussa 2021. Elokuussa 2021 aloitettiin lähihoitajien oppisopimuskoulutukset myös keskisellä, eteläisellä ja pohjoisella alueella. Koulutuksiin otetaan toimialueella vuoden 2021 aikana yhteensä 80 opiskelijaa turvaamaan tulevaa henkilöstötarvetta. Oppisopimuskoulutusprosessia jatketaan useampi vuosi eteenpäin. Alueemme ikääntyminen, työikäisen väestön väheneminen ja syntyvyyden laskeminen tulevat haastamaan meitä. Tarvitaan monenlaisia tapoja turvata henkilöstön riittävyys.

Asumispalvelut ovat ruuhkautuneet Joensuussa ja ympäryskunnissa. Ensi vuonna Joensuuhun valmistuu kaksi asumispalveluyksikköä tilannetta helpottamaan. Myös Liperiin saataneen uusi yksikkö. Kevyempiä välimuotoisia asumisratkaisuja selvitetään. Lisäpaikkoja asumiseen on saatu Lieksassa elokuussa (Hoivakoti Eerikki). Lähivuosina Kontiolahteen, Polvijärvelle ja Outokumpuun on tulossa uudet asianmukaiset tilaratkaisut täyttävät asumisyksiköt.

Alle 75-vuotiaiden säännöllisen kotihoidon ja asumispalvelutarpeen kasvaminen on tärkeää huomioida palvelurakenteita ja palvelujen tuottamistapoja arvioitaessa. Osittain varhainen palvelutarpeen syy selittyy sillä, että Pohjois-Karjalassa on erittäin korkea sairastavuus, monista eri tekijöistä johtuen, lisäksi eläkeikäiset käyttävät nykyisin runsaammin alkoholia, mikä voi aiheuttaa muistisairauksia ja tapaturmia. Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä ennaltaehkäisevät toimet tarvitsevat panostusta jo työiässä ja ehdottomasti jokaisen yksilön henkilökohtaista elämänaikaista arjen hallinnan pyrkimystä.

1.10.2020 uudistettu vanhuspalvelulaki edellyttää tehostetussa asumispalvelussa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa porrastaen hoitajamitoituksen nostamista 0,5:stä vähintään 0,7 tasoon. Vuoden 2021 alusta alkaen mitoitus on oltava vähintään 0,55, vuoden 2022 alusta 0,6 ja lopulta 1.4.2023 vähintään 0,7. Laki määrittää välillisen ja välittömän työn eron ja sen mitkä ammattiryhmät voidaan lukea välittömään työhön. Lisäksi laissa edellytetään, että on käytettävä RAI-arviointivälineistöä iäkkään henkilön toimintakyvyn arvioinnissa, mikäli ammattihenkilön alustavan arvion mukaan iäkäs henkilö tarvitsee säännöllisesti annettavia sosiaalipalveluja hoitonsa ja huolenpitonsa turvaamiseksi. Siten RAI-arvioinnit tulevat kattamaan ikäihmisten palvelut ja koskevat noin 2000 työntekijää. Arviointivälineen käyttöönotto ja koulutusprosessi vaativat erityistä panostusta. RAI-järjestelmä (toimintakykyisyyttä ja hoitoisuutta arvioiva järjestelmä) on kilpailutettu ja projektisuunnittelija on aloittanut työskentelyn elokuussa. RAI-koordinaatiotyöryhmä on nimetty ja valmistautuminen ohjelman käyttöönottoon etenee käyttöönottosuunnitelman mukaisesti. Koulutettavana on lähes 2 000 työntekijää, koska laki velvoittaa käyttämään RAI-järjestelmää kaikissa ikäihmisten palveluissa. Henkilöstön ja johdon koulutukset alkavat syyskuussa.

4.4 Perhe- ja sosiaalipalvelut

Perhe- ja sosiaalipalveluihin kuuluvat lapsiperheiden palvelut, lastensuojelu, työikäisten palvelut ja vammaispalvelut. Asiakkaina on kaikenikäisiä kuntalaisia, joille palveluja tuotetaan yhteistyössä muiden toimialueiden kanssa.

Koronatartuntojen ehkäisemiseen tähtäävien ohjeistusten ja toimintamallien noudattaminen on ollut keskeistä kaikissa toiminnoissa myös vuoden 2021 aikana. Digi- ja etätyömenetelmiä on hyödynnetty asiakastyössä edelleen, mutta lähipalvelua on toteutettu asiakastilanteiden sitä edellyttäessä.

ProConsona-asiakastietojärjestelmän asteittain korvaavan Omni 360 -asiakastietojärjestelmän vaiheittainen käyttöönotto oli määrä aloittaa keväällä 2021, mutta Siun sotesta riippumattomista syistä käyttöönoton aloittaminen on siirtynyt loppuvuoteen 2021. Sosiaalihuollon asiakirjarakenteiden Kanta-yhteensopivuus vaatii asiakastietojärjestelmän uusimista.

Perhekeskusverkoston toimintaa on luotsattu asetettujen toiminnallisten tavoitteiden suuntaisesti esim. näyttöön perustuvien menetelmien käyttöönottoa jatkamalla. Näitä menetelmiä ovat muun muassa systeeminen toimintamalli (Syty), Lapset puheeksi (LP) -menetelmä ja nuorten masennuksen hoitoon suunnattu ohjanta- ja neuvontamenetelmä (IPC). Siun Sote on osallistunut hankesuunnitelman mukaisesti LUMO – Lastensuojelun uudistaminen monialaisesti –hankkeeseen yhteistyössä Etelä-Savon, Keski-Suomen ja Pohjois-Savon alueiden kanssa. Hankerahoitusta on kohdennettu mm. uusien Syty-kouluttajien koulutukseen. Koulutuksen kautta on saatu viisi uutta syty-kouluttajaa alueelle.

Lapsiperheiden palveluissa ja lastensuojelussa on ollut havaittavissa palvelutarpeen kasvua. Asiakkaiden tilanteet ovat monimutkaisia ja haasteellisia, minkä vuoksi erilaisten palvelujen tarve on runsasta asiakkuuden alusta lähtien. Kuntayhtymässä on kaksi omaa lastensuojeluyksikköä. Nuorille suunnattu kolmeosastoinen Paikkis-yksikkö aloitti toimintansa Kontiolahdella toukokuussa. Yksikön käyttöaste on ollut nousujohteinen.

Työikäisten palveluissa on tehty tiivistä yhteistyötä kuntien, Kelan ja työvoimahallinnon kanssa. Yhteistyötä ovat entisestään lisänneet työllisyyden edistämiseen tähtäävät kuntakokeilut. Työikäisten palvelujen ja sosiaalipäivystyksen työntekijät ovat järjestäneet tarvittaessa tukea koronan vuoksi eristykseen määrätuille kuntalaisille. Työikäisten palvelut ovat mukana kansallisessa sosiaalihuollon kehittämishankkeessa, jossa kehitetään monialaista sosiaalityötä ja vaikuttavaa sosiaalihuoltoa sekä testataan ja otetaan käyttöön työikäisten asiakassuunnitelma. Hankkeessa selkiytetään lisäksi omatyöntekijän roolia asiakas- ja palveluohjauksessa sekä monialaisessa yhteistyössä. Sekä työikäisten palvelut että vammaispalvelut ovat mukana sotekeskusten tiimimallien kehittämisessä ja käyttöönotossa.

Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan uudistamista on jatkettu asiakkaiden ja yhteistyötahojen kanssa. Asumispalveluissa Juuan kunnan Poikolanpihan kehitysvammaisten asumisyksikkö luovutettiin Siun soten käyttöön heinäkuussa ja ensimmäiset asukkaat muuttivat elokuun alussa. Yhden, neljän asunnon solun käyttöönotto ja sinne valittujen asukkaiden muutto on lykkääntynyt myöhempään vaiheeseen, koska yksikköön ei ole saatu rekrytoitua riittävästi henkilökuntaa. Päiväaikaista toimintaa on järjestetty normaalisti sekä koronaepidemian myötä luotuna etäpäivätoimintana. Tuettu palkkatyö ja siihen liittyvä työhönvalmennus työntekijöille ja työnantajille on myös jatkuneet.

Vammaispalvelujen päivätoiminnan (vammaispalvelulaki ja erityishuolto) palvelusetelin käyttöön otolla lisätään asiakkaiden valinnanmahdollisuutta ja osallisuutta omien palvelujen järjestämiseen. Vammaispalvelujen kuljetuspalveluissa muuttuivat omavastuuosuudet kesäkuussa. Taustalla on KHO:n ja Itä-Suomen aluehallintoviraston päätös siitä, että kuljetuksien omavastuuosuudet tulee määräytyä samalla tavoin kuin muillakin julkisten liikkumisvälineiden käyttäjillä. Honkalampikeskuksen koulun liikkeenluovutusta Liperin kunnalle koskevat päätökset tehtiin kesäkuussa Siun sotessa ja Liperin kunnassa. Honkalampikeskuksen koulu tulee siirtymään Liperin kunnalle elokuussa 2022.

TAULUKKO 13. PERHE- JA SOSIAALIPALVELUJEN TAVOITTEET 2021 JA TOTEUMAT

Perhe- ja sosiaalipalvelut	Mittari	Tavoite 2021	Heinä	Elo
<i>Asiakaspalvelumme on huippuluokkaa</i>	<i>Asiakastytyväisyys on hyvällä tasolla</i>	≥ 4,0		
<i>Palvelujemme piiriin / hoidontarpeen arvioon pääsemistä nopeutetaan</i>	<i>Lastensuojeluilmoitusten käsittely määräajassa</i>	100 %	97,0 %	97,1 %
	<i>Toimeentulotukihakemusten käsittely määräajassa</i>	100 %	100,0 %	99,8 %
	<i>Vammaispalvelua koskevien hakemusten käsittely määräajassa</i>	100 %	87,1 %	85,7 %
<i>Henkilöstömme työhyvinvointi on korkealla tasolla</i>	<i>Sairauspoissaolopäivät vähenevät 4 %</i>	> 650 päivää	9,7% (840)	11,8 % (+1155)
<i>Johtamisemme on luottamusta herättävää ja arvostavaa</i>	<i>Kehityskeskustelujen toteumaprosentti</i>	100 %	34 %	38 %
	<i>Kehityskeskustelujen hyödyllisyysprosentti</i>	> 57,0 %		
<i>Onnistumme rekrytinnissa</i>	<i>Vakituisen henkilöstön lähtövaihtuvuusprosentti</i>	≤ 8%	5,7 %	5,5 %
	<i>Vakituisen henkilöstön tulovaihtuvuusprosentti</i>	≥ lähtövaihtuvuus	9,1 %	10,2 %
<i>Toimintamme on kustannustehokasta</i>	<i>Tilikauden yli/alijäämä</i>	≥ 0 M€	0,0	0,1

TALOUDELLISET TAVOITTEET

Talouden toteuma näyttää siltä, että toimialueen tulos olisi toteutumassa noin 0,1 milj. euroa ylijäämäisenä. Tulojen arvioidaan alittavan talousarvion noin 0,3 milj. euroa ja menojen alittavan noin 0,4 milj. euroa. Henkilöstökulujen toteuma on tällä hetkellä ylijäämäinen. Ostopalvelujen osalta erityisesti lastensuojelussa on tulossa ylitystä. Kevään 2021 aikana käynnistyi lastensuojeluyksikkö Paikkiksen toiminta Kontiolahdella ja kehitysvammaisille suunnatun asumisyksikkö Poikolanpihan toiminta käynnistyi Juussa heinäkuussa, ja näiden yksiköiden henkilöstökulujen toteuma näkyy vasta loppuvuoden aikana. Oman toiminnan lisäys ei ole näkynyt vielä ostopalveluissa palvelutarpeen ollessa edelleen korkea.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Tavoitteena on, että asiakkaiden palvelutarpeet tunnistetaan oikea-aikaisesti ja palvelutarpeisiin vastataan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Näiden tavoitteiden toteuttamiseksi ohjausta, neuvontaa ja konsultointia asiakkaille tarjotaan eteläisellä ja pohjoisella alueella yhteisistä palvelunumeroista. Keskeisellä ja läntisellä alueella vastaava palvelu toteutetaan palvelutarpeen arvioinnin tiimeissä. Muutokset henkilöstöressurssissa vaikuttavat ilmoitusten ja hakemusten käsittelyaikoihin. Lapsiperheiden kotipalvelussa palvelutarve on selkeästi kasvanut: Tammi-elokuun 2021 aikana päätöksiä kotipalvelun myöntämisestä on tehty 38 % enemmän edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna.

Vammaispalveluissa on edennyt RAI-kehitysvammatyö ja (interRAI-ID) -toimintakykymittarin käyttöä laajennetaan kehitysvammaisten asumispalveluissa uusiin asumisyksiköihin. RAI- toimintakykymittarin avulla selvitetään asiakkaiden palvelutarpeet ja kohdennetaan palvelut oikein ja tarpeenmukaisesti. RAI-vertailutieto THL:n vertailutietokannassa auttaa havaitsemaan kehittämiskohteita ja seuraamaan kehittämistyön tuloksia. RAI-tietoa voidaan käyttää myös palvelujen laadun kehittämisestä toimintatapojen ja asiakasosallisuuden parantamiseen.

Asiakaskyselyt toteutetaan loppuvuoden aikana. Koulutetut kokemusasiantuntijat ovat mukana kehittämistyössä lastensuojelussa ja vammaispalveluissa ja heidän kauttaan saadaan palautetta palvelujen toimivuudesta ja kehittämistarpeista. Asiakaspalvelun laatua ja asiakasosallisuutta lisätään eri tavoin, esim. Siun sotessa kehitysvammaisten parissa työtä tekeville on valmistunut Osallisuuden vahvistaminen kehitysvammatyössä- verkkokoulutus.

Kehityskeskustelut ovat käynnissä. Osassa työyksiköitä kehityskeskustelut ovat jääneet loppuvuoteen, koska henkilöstön poissaolojen ja sijaispulan vuoksi esimiehet ovat olleet osittain asiakastyössä sen lisäksi, että suuren osan esimiestyön ajasta vie sijaisten hakeminen.

Sairauspoissaolojen määrä on kasvanut toisella vuosikolmanneksella. Havahu- ja Sisumallit ovat toimialueella käytössä, vammaispalveluissa myös ESR-työkykyjohtamisen malli. Sijaisten puuttumisen vuoksi osa työntekijöistä on tehnyt ylimääräisiä vuoroja tai pidempää päivää, mikä näkyy myös työssäjaksamisessa ja sairauspoissaoloissa. Rekrytointi vakituisiin työsuhteisiin on ollut haasteellista kuten sosiaalityöntekijöiden ja psykologien virkoihin, lähihoitajien toimiin ja erityishuollon asiantuntijapalvelujen lääkärin virkoihin.

RISKIEN HALLINTA

Rekrytointi on ollut haasteellista erityisesti lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden ja lapsiperheiden palvelujen psykologien osalta koko toimialueella, mikä saa aikaan riskin palvelujen saatavuuteen. Tilannetta on ratkaistu ostopalvelujen ja tehtävien uudelleen järjestelyn keinoin, mutta osassa ostopalvelujen saatavuudessakin on haasteita.

Lastensuojelun sijaishuollon Paikkis-yksikkö ja Poikolanpihan kehitysvammaisten asumisyksikkö pääsivät aloittamaan toimintansa suunniteltua myöhemmin, mikä osaltaan nostaa ostopalvelukustannuksia. Palvelutarpeen kasvu vammaispalveluissa, lastensuojelussa ja lapsiperheiden palveluissa muodostaa tehdyistä toimenpiteistä huolimatta edelleen riskin ostopalvelukustannusten kasvulle.

4.5 Ympäristöterveydenhuolto

Ympäristöterveydenhuolto on tuottanut toimialueensa lakisääteiset palvelut keskusvirastojen ohjeet huomioiden. Strategisiin tavoitteisiin on pääosin päästy. Kaikilta osin tavoitteiden toteutusta ei ole vielä käynnistetty.

TAULUKKO 14. YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON TAVOITTEET 2021 JA TOTEUMAT

Ympäristöterveydenhuolto	Mittari	Tavoite 2021	Heinä	Elo
<i>Asiakaspalvelumme on huippuluokkaa</i>	<i>Asiakastytyytyväisyys on hyvällä tasolla</i>	NPS > 50		
<i>Korjaavien palvelujen kysyntä vähenee</i>	<i>Suunnitelmallisten tarkastusten osuus terveystarkastuksissa</i>	≥ 85 %		87,0 %
<i>Henkilöstömme työhyvinvointi on korkealla tasolla</i>	<i>Sairauspoissaolopäivät vähenevät 4 %</i>	> 12 päivää	33,3% (65)	34,7% (+77)
<i>Johtamisemme on luottamusta herättävää ja arvostavaa</i>	<i>Kehityskeskustelujen toteumaprosentti</i>	100 %	3,0%	8,0 %
	<i>Kehityskeskustelujen hyödyllisyysprosentti</i>	> 43,0 %		
<i>Onnistumme rekrytoinnissa</i>	<i>Vakituisen henkilöstön lähtövaihtuvuusprosentti</i>	≤ 8%	4,3 %	4,3 %
	<i>Vakituisen henkilöstön tulovaihtuvuusprosentti</i>	≥ lähtövaihtuvuus	14,9 %	17,0 %
<i>Toimintamme on kustannustehokasta</i>	<i>Tilikauden yli/alijäämä</i>	≥ 0 M€	0,0	0,0

TALOUDELLISET TAVOITTEET

Nettototeuma elokuun lopussa on ylijäämäinen ja ennuste koko vuoden toteumaksi on, että talousarviossa tullaan pysymään. Toimintakulut ovat jääneet hieman alle talousarvion erityisesti palvelujen ostojen osalta, mikä johtui osin korona-aikana vähentyneistä koulutus- ja matkakustannuksista. Terveystarkastuksissa ei ole ollut tänä vuonna suuria hankintoja, mistä on myös syntynyt kustannussäästöä.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Ympäristöterveydenhuollon keskeisiä toiminnallisia tavoitteita vuosille 2021–2022 ovat vaikuttava valvonta ja riskiperusteisesti suunnatut tarkastukset, lakisääteisten eläinlääkäripalvelujen laadun ja saatavuuden varmistaminen ja epäilyyn perustuvan eläinsuojeluvalvonnan tehostaminen eli eläinsuojelutapausten pitkittymisen ehkäisy. Tavoitteiden toteutus on edennyt suunnitelman mukaan. Eläinsuojeluvalvonnassa useat samanaikaiset laajamittaisesti resurssia vievät valvontatapaukset ovat alentaneet tarkastusmääriä, minkä vuoksi tarkastusmäärätavoitteeseen ei tulla pääsemään. Kuitenkin eläinsuojeluvalvonnan ensitarkastuksia suhteessa uusintatarkastuksiin on pystytty toteuttamaan tavoitteiden mukaisesti.

Eläinlääkärivastaanottojen varustelutaso ja -tarpeet on selvitetty ja hankinnat perusvälineistön kuntoon saattamiseksi on saatettu päätökseen. Virkaehtosopimuksen uusien lepoaika- ja päivystysvapaamääräysten takia perustetut uudet virat (2 kpl) on saatu täytettyä vähintään määräaikaista. Praktiikkaa tekevien eläinlääkäreiden toteutunut henkilöstötyöpanos on edeltävää vuotta korkeampi tavoitteiden mukaisesti. Sairauspoissaolojen vähentäminen jo ennestään alhaiselta tasolta on haastavaa, eikä tavoitetta ole vielä saavutettu, mutta siihen pyritään mm. noudattamalla HAVAHU-toimintamallia. Työterveydenhuollon työpaikkaselvityksen mukaisia toimenpiteitä on toteutettu eläinlääkintähuollossa ja työpaikkaselvitys terveystarkastukseen on käynnistymässä. Henkilöstön kehityskeskustelut ovat käynnissä koko ympäristöterveydenhuollossa.

Terveystarkastusten suunnitelmallisten tarkastusten osuus on tavoitteen mukainen eli korjaavien palvelujen kysynnän pitämisessä vähäisenä on onnistuttu. Tartuntatautilain mukaisten, koronatilannetta koskevien rajoitusten noudattamisen valvontaa, ohjausta ja neuvontaa on toteutettu tarvittaessa terveystarkastuksen omien tarkastusten yhteydessä sekä delegoinnin mukaisesti terveystarkastus on tehnyt tarkastuksia tartuntatautilääkärin pyynnöstä. Terveystarkastuksen ja tartuntatautiviranomaisen yhteistyö on toiminut

hyvin. Tartuntatautilain mukainen tarkastustoiminta ei ole työllistänyt terveystarkastusta paljon, eikä siten vaikuta terveystarkastuksen tavoitteiden toteutumiseen.

RISKIEN HALLINTA

Eläinlääkärien saatavuus on valtakunnallinen haaste ja muodostaa merkittävän riskin eläinlääkäripalvelujen osalta. Yhtä (1 kpl) pitkää kunnaneläinlääkäri viransijaisuutta ei ole saatu täytettyä, joten resurssin turvaamiseksi on tehty sisäisiä työjärjestelyjä. Eläinlääkärien rekrytointiin panostaminen on nostettu ympäristöterveydenhuollossa yhdeksi vuosien 2021–2022 strategisista painopisteistä. Eläinlääkäriopiskelijoille suunnattuihin rekrytointi-INFOihin panostetaan. Lisäksi jatketaan työn tekemisen edellytysten kehittämistä, kuten perehdytys, kollegojen tuki, hyvä johtaminen ja perusvälineistö. Eläinlääkäripalveluja koskevan lainsäädännön uudistamiseksi on asetettu ministeriön työryhmä, jonka toimikausi on 30.9.2021 asti. Työryhmältä valvontayksiköihin saapuneeseen kyselyyn vastattiin kesällä 2021. Muutoksiin pyritään vaikuttamaan lausunnoin, sidosryhmäyhteistyöllä ja osallistamalla keskusteluun. Tilannetta seurataan aktiivisesti ja muutokset pyritään ennakoimaan toiminnan suunnittelussa.

Laki sosiaali- ja terveydenhuoltoon ja pelastustoimeen koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulosta (616/2021) mahdollistaa ympäristöterveydenhuollon tehtävien siirtämisen hyvinvointialueen hoidettavaksi tietyin edellytyksin. Edellytyksiä ovat, että 1) hyvinvointialueen kunnat ovat päättäneet viimeistään 31.12.2021 siirtää hyvinvointialueeseen kuuluvien kaikkien kuntien osalta ympäristöterveydenhuollon tehtävät lain 20 §:ssä tarkoitetulle kuntayhtymälle siten, että kuntayhtymä hoitaa tehtävää viimeistään 31.12.2022; 2) hyvinvointialue ja kaikki alueen kunnat sopivat 30.6.2022 mennessä ympäristöterveydenhuollon tehtävien hoitamisesta 1.1.2023 lukien; ja 3) alueen kunnat osoittavat hyvinvointialueelle ympäristöterveydenhuollon tehtävien järjestämisen edellyttämän täysimääräisen rahoituksen. Siun sote järjestää Pohjois-Karjalassa ympäristöterveydenhuollon palvelut muiden kuntien paitsi Heinäveden osalta. Ympäristöterveydenhuollon järjestämisestä osana maakunnallista sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen kokonaisuutta on hyvät kokemukset. Voimaantulolain edellytysten täyttymiseksi Heinäveden kunnan tulisi tehdä päätös viimeistään 31.12.2021 siitä, että kunta siirtää ympäristöterveydenhuollon järjestämisen Siun sote kuntayhtymän tehtäväksi 31.12.2022. Keskustelut Heinäveden kunnan kanssa asiasta on käynnistetty.

4.6 Pelastuslaitos

Pohjois-Karjalan pelastuslaitoksen johtokunnan tehtävänä on vastata pelastustoimen ja ensihoidon palvelutasosta ja pelastuslaitoksen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä Pohjois-Karjalan maakunnan alueella.

Pelastuslaitoksen tulee huolehtia:

1. pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, valistuksesta ja neuvonnasta, jonka tavoitteena on tulipalojen sekä muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan,
2. asianmukaisesta toiminnasta onnettomuus- ja vaaratilanteissa sekä onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa,
3. pelastustoimen valvontatehtävistä,
4. väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteissa sekä siihen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä,
5. pelastustoimintaan kuuluvista tehtävistä,
6. ensihoitopalveluun kuuluvista tehtävistä,
7. pelastustoimen alueeseen kuuluvien kuntien valmiussuunnittelun tukemisesta, niin kuin siitä on kunnan kanssa sovittu,
8. maa- ja alusöljyvahinkojentorjunnasta sekä muistakin muussa laissa pelastustoimelle säädetyistä tehtävistä,
9. asiantuntijatehtävistä maankäytön suunnittelussa, rakentamisen ohjauksessa ja valvonnassa,
10. suuronnettomuus- ja valmiusharjoitusten sekä kansainvälisen pelastustoiminnan järjestämisestä.

TAULUKKO 15. PELASTUSLAITOKSEN TAVOITTEET 2021 JA TOTEUMAT

Pelastuslaitos	Mittari	Tavoite 2021	Heinä	Elo
<i>Asiakaspalvelumme on huippuluokkaa</i>	<i>Asiakastytyväisyys on hyvällä tasolla</i>	> 90 %	93 %	94 %
<i>Palvelujemme piiriin / hoidontarpeen arvioon pääsemistä nopeutetaan</i>	<i>Palvelutasopäätöksen toteutuminen riskiluokka A-B ydinkeskusta ensihoito 90 % tehtävistä</i>	≤ 11 min	11:38	
	<i>Palvelutasopäätöksen toteutuminen riskiluokka C koko maakunta/ensihoito</i>	≤ 30 min	37:13:00	
	<i>Palvelutasopäätöksen toteutuminen kiireelliset pelastustehtävät, ensimmäinen yksikkö 1. riskiluokka, saavutettu tavoiteajassa prosenttia/tehtävistä</i>	≥ 50%	47 %	48 %
	<i>Kiireellisissä pelastustehtävissä ensimmäinen yksikkö saavuttaa onnettomuuskohteet kaikissa riskiluokissa 12 minuutissa (mediaanitarkastelu).</i>	≤ 12 min	10:44	10:40
<i>Henkilöstömme työhyvinvointi on korkealla tasolla</i>	<i>Ongelmalliset riskiruudut lkm/pelastustoimi OVK</i>	< 4 kpl		4
	<i>Sairauspoissaolopäivät vähenevät 4 %</i>	> 160 päivää	-14,9% (-377)	-8,7% (-249)
<i>Johtamisemme on luottamusta herättävää ja arvostavaa</i>	<i>Kehityskeskustelujen toteumaprosentti</i>	100 %	42,0 %	47,0 %
	<i>Kehityskeskustelujen hyödyllisyysprosentti</i>	> 36,0 %		
<i>Onnistumme rekrytoinnissa</i>	<i>Vakituisen henkilöstön lähtövaihtuvuusprosentti</i>	≤ 8%		1,4 %
	<i>Vakituisen henkilöstön tulovaihtuvuusprosentti</i>	≥ lähtövaihtuvuus		6,6 %
<i>Toimintamme on kustannustehokasta</i>	<i>Tilikauden yli/alijäämä</i>	≥ 0 M€	0,0	0,0
	<i>Investointeihin myönnetyn määrärahan kokonaissumma</i>	≤ 1,4 M€	45,5 %	46,4 %

TALOUDELLISET TAVOITTEET

Toimintatulojen toteuma oli elokuun lopussa 18,44 milj. euroa (65,7 %) ja toimintamenojen toteuma oli 18,1 milj. euroa (64,7 % sis. poistot). Toimintatulot ovat lisääntyneet 9,5 % ja toimintamenot 7,3 % edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna.

Koronatilanteen aiheuttamien poikkeusolojen vaatimat toiminnalliset muutokset ovat lisänneet pelastuslaitoksen menoja 57.900 eurolla.

TAULUKKO 16. PELASTUSLAITOKSEN TALOUDEN MUUTOKSET (TUHATTA EUROA)

	TA 2021	8/2020	8/2021	Muutos %
Toimintatulot	28098	16842	18447	9,50 %
Toimintamenot	-28098	-16934	-18189	7,40 %
Liikelylijäämä	0	-92	258	381,60 %

Elokuun toteutuneen taloustilanteen perusteella, huomioiden kaudelle kuuluvat kirjaamattomat tuotto- ja kuluerät, on arvioitavissa pelastuslaitoksen talouden toteutuvan suunnitellusti.

Talouden ennustamista vaikeuttavat ensihoitopalvelujen x-tehtävien lisääntymisestä ja ajettujen kilometrien muutoksesta aiheutuva toimintatulojen väheneminen. Toimintatuottojen on arvioitu toteutuvan 100.000 euroa talousarviota pienempänä.

Kokonaisuutena Pelastuslaitoksen talouden ennustetaan toteutuvan kuluva vuonna talousarvion mukaisesti. Elokuun loppuun mennessä investointien toteuma oli 0,75 milj. euroa.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Pelastustoimen palvelutuotantoa on uudistettu päätöksen kehittämissuunnitelman mukaisesti mm. toteuttamalla Ilomantsin, Kiteen ja Nurmeksens paloasemien lisäresursointi ja varallaolojärjestelmän muutokset sekä kehittämällä pelastustoimen ja ensihoidon välistä moniammatillisten yksiköiden toimintaa. Nurmeksens paloasemahanke on rakennusvaiheeseen ja Joensuun kantakaupunkiin sijoitettavan erikoispaloaseman hankesuunnitelma on hyväksytty.

Toimintavuoden aikana toteutetaan pelastustoimen palvelutuotannon toimivuutta mittaava asiakastyytyväisyyskysely. Ensihoitopalvelujen asiakastyytyväisyyttä seurataan kuukausittain.

Päätoimisen henkilöstön kanssa käydään kehityskeskustelut ja keskustelujen sisältöä pyritään kehittämään sekä selkeyttämään kattavammaksi ja konkreettisemmaksi, että keskustelujen hyödyllisyyskokema paranee vuoden 2020 tasosta. Käytyjen kehityskeskustelujen toteuma oli elokuun lopussa 47 %.

Sairaspoissaolot ovat vähentyneet 8,7 %.

RISKIEN HALLINTA

Pelastustoimessa toteutettu varallaolo on riitautunut kansallisesti ja aiheuttanut palkkavaateita, minkä vuoksi varallaolon jatkaminen nykymuodossa aiheuttaa oikeudellisen ja taloudellisen riskin. Pohjois-Karjalan pelastuslaitoksen toimintaa koskien nostettuja kanteita on kolme, jotka kaikki ovat työtuomioistuimen käsittelyssä. Työtuomioistuin on antanut ratkaisun yhden kanteen osalta, jonka mukaan varallaoloaika on

tullut lukea työajaksi. Kanne on edennyt määrävaiheeseen, jossa ratkaistaan maksettavat korvaukset. Seuraavien kuukausien aikana työtuomioistuin käsittelee myös kaksi käsittelyä odottavaa kannetta. Ensihoitotoiminnan ulkoisten tulojen negatiivinen kehitys vaarantaa liikelaitoksen kyvyn tuottaa ensihoidon palvelut palvelutason mukaisella tasolla ja nykyisellä palvelutuotannolla.

Pelastustoimen ja ensihoidon toimintavalmiusaikojen toteutuminen lainsäädännön ja palvelutasopäätösten edellyttämällä tasolla. Maakunnan alueella on neljä riskiruuua, joihin ei kyetä tuottamaan kiireellistä palvelua vaadittujen vaatimusten puitteissa.

Henkilöstön voimavarat ovat pelastuslaitoksen palvelutuotannon keskeinen edellytys. Pelastustoimen henkilöstön saatavuus on kansallisesti vaikeutunut pelastuslaitosten suuren rekryointitarpeen ja koulutusmäärien epäsuhteen takia. Terveystuon ammattilaisten saatavuus maakunnassa on heikentynyt ja tällä kehityksellä voi olla vaikutusta myös pelastuslaitoksen toimintaedellytyksiin. Sivutoimisen henkilöstön saatavuuteen vaikuttaa erityisesti väestön väheneminen ja vanheneminen ja näiden aiheuttama poistuma.

4.7 Konserniyhteisöt

Tytäryhtiöiltä on pyydetty osavuositarkastuksen yhteydessä arvio yhtymävaltuuston asettamien tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden katsaus sekä kannanotto riskienhallinnan tilanteesta.

Siun työterveys Oy:n alkuvuosi on ollut lievästi ylijäämäinen, mutta ennuste tilikauden tuloksesta on runsaat 100 t€ alijäämäinen. Tavoitteen mukainen toiminnan saattaminen kannattavaksi tänä vuonna ei näin ole toteutumassa. Yhtiön hoitajavaihtuvuus on maakunnan reuna-alueiden toimipisteissä ollut suurta, ja tämä on näkynyt mm. kunta-asiakkaiden tyytymättömyytenä. Lääkärutilanne on parantunut, ja paranemassa edelleen syksyllä. Etäpalvelujen tarjontaa on lisätty, mutta henkilöasiakkaat ovat ottaneet niitä nihkeästi vastaan. Outhouse myynnin saattaminen hankintalain mukaiselle tasolle tämän vuoden kestävä siirtymäkauden loppuun mennessä edellyttää ulosmyynnin vähentämistä ja sopimusten irtisanomisia. Toisaalta vapautuva resurssi auttaa sidosyksikköasiakkaiden palvelujen järjestämistä. Tavoitteen mukainen työterveyspalvelujen ja yhteistyön kehittäminen asiakkaiden tarpeiden mukaiseksi edellyttää yhteistyötä asiakkaiden kanssa ja rajanvetoa keskinäisissä vastuissa ja tehtävissä. Mm. henkilöstön rekryointiongelmien takia toimintaan ja talouteen liittyviä riskejä on toteutumassa.

Polkka Oy:n tilikausi on edennyt suunnitelman mukaisesti. Liikevaihdon ennakoidaan nousevan 0,5 milj. eurolla, ja tulosenuste on nolla. Yhtiön hallitus on käsitellyt Sisäinen valvonta Polkassa -asiakirjan, joka sisältää sisäisen valvonnan näkökulmien priorisoinnin ja yhteenvedon sisäisen valvonnan menettelytavoista ja ohjeista. Polkan työyksiköiden riskiarvioinnit tehdään vuosisuunnitelman mukaisesti. Yksilötason riskikartoitukset tehtiin huhtikuussa 2021. Yhtiölle asetetut tavoitteet ovat etenemässä ja emon kanssa on keskusteltu ja sovittu niiden tarkentamisesta. Ruokahävikin vähentämisessä Polkka on pilotoinut seuranta tahollaan, ja seuraava vaihe on yhteistyörakenteiden määrittely emoyhtymän kanssa. Valtakunnallisen soteuudistuksen valmisteluun Polkka ei ole toistaiseksi osallistunut. Siun soten jäsenkunnat ovat merkittäviä

laitos- ja ravintopalvelujen tuottajia emoyhtymälle. Kunnat menettävät hyvinvointialueiden voimaan tullessa sidosyksikköasemansa palvelujen tuottajana Siun sotelle. Kuntayhtymä on avannut kuntien kanssa keskustelun Polkan mahdollisen omistajapohjan laajentamiseksi.

Tikkamäen Palvelut Oy:n talouden saaminen ylijäämäiseksi on haasteellista. Asiakasparkin P1 pysäköintitoiminta on kesän jälkeen aavistuksen vilkastunut, mutta edelleenkin suuri osa ns. saattoliikenteestä ohjautuu maksuttomille 30 minuutin ulkopaikoille. Myös henkilökuntaparkin käyttö on lisääntynyt rakennusmiesten määrän lisääntymisen myötä, mutta P2:n tuloskehitys on tappiollinen. Kahvilassa lomautukset jatkuvat vaikka elokuussa avattu kulkuyhteys sisäkautta on lisännyt asiakasmäärää jonkin verran, ja liikuntarajoitteisten on nyt helpompi mennä kahvilaan. Valtiokonttorilta on saatu kaksi avustusta koronaan liittyvien menetysten takia, mikä kompensoi aiempia tappioita. Yhtiön liiketoimintasuunnitelma on päivitetty huomioiden E-siiven saneerauksen muutokset ja emoyhtymän omistajapoliittiset linjaukset.

Kiinteistö Oy Tikkamäen Vuokratulojen toiminnassa ei ole tapahtunut muutoksia, ja yleistilanne on edellisvuoden tavoin hyvällä tasolla. Huoneistojen vuokrausaste on hyvä ja vuokratulot kertyvät ennakoidusti. Yhtiö on saatu velattomaksi ja omarahoitusta käytetään suunnitelmalliseen peruskorjaustoimintaan, joka kuluvan vuoden osalta on jo käynnissä. Arvioidut kustannukset ovat seuraavan 10 vuoden aikana noin 2,8 milj. euroa. Lainojen poismaksun jälkeen taloudellinen tavoite on 10 % osingon maksaminen, joka on toteutumassa. Hallittavissa oleviin riskeihin on lähtökohtaisesti varauduttu ja puututtu. Näitä ovat mm. vuokrauksen tehostaminen, peruskorjaussuunnitelman laadinta ja korjausvelkariskiön puuttuminen.

Kiinteistö Oy Paiholankosken vuokraustoiminta jatkuu entiseen tapaan. Vapaiden asuntojen markkinointia on tehostettu mm. nettiympäristöä hyödyntäen ja markkinoinnin laatuun panostaen. Lyhyillä vuokrasopimuksilla vuokrausastetta on saatu nostettua, mutta tavoitteen mukainen 90 % vuokrausaste on haasteellinen. Maksuvalmius on alkuvuonna ollut hyvä ja suuremmilta korjaustarpeilta on vältytty. Lähialueiden vuokra-asuntotarjonta ja kaupunkialueen kohtuullinen vuokrataso vaikeuttavat yhtiön huoneistojen vuokraamista. Vapaita asuntoja markkinoidaan internetissä olevan palvelun kautta. Ylijäämäinen tulostavoite on mahdollista saavuttaa.

Siun säätiön toiminta on ollut alkuvuonna pienivolyymista. Apurahoja ei ole tänä vuonna vielä jaettu. Maire Jokisen rahastosta myönnettävien apurahojen haku päättyi syyskuun lopulla. Tavoitteen mukaista varainkeruun tehostamista ja säätiön tunnetuksi tekemistä on toteutettu tiedottamalla lahjoitusmahdollisuudesta säätiön verkkosivulla ja välillisissä kontakteissa. Alueen yrityksiltä on saatu joitakin lahjoituksia. Yhtiön alijäämäistä taloutta on vakautettu hallinnollisten tehtävien uudelleen järjestämisellä ja rahaston vaihtamisella hallinnollisesti kevyempään rahastoon, millä on saatu pienennettyä hallinnollisia kuluja.

5. Tuloslaskelmat

Talousarviokirjan 2021 mukaan tuloslaskelman vuosikatteen muutoksista päättää yhtymävaltuusto. Tuloslaskelman toimintakatteen muutoksista päättää yhtymähallitus. Tuloslaskelman muista muutoksista päättää toimitusjohtaja. Muutetut tuloslaskelmat tuodaan osavuositarkastusten yhteydessä yhtymähallituksen kautta yhtymävaltuustolle tiedoksi. Ensimmäisen osavuositarkastuksen yhteydessä ei esitetty toiminta- tai vuosikatteeseen kohdistuvia muutoksia kuntayhtymätasolla. Talousarvion tulo- ja menoeriin tehtiin 1. osavuositarkastuksen yhteydessä ainoastaan kustannusneutraaleja muutoksia.

Yhtymähallituksen ja -valtuuston päätettäväksi toiminta- ja vuosikatteeseen vaikuttavia talousarviomuutoksia esitetään sovitun mukaisesti 2. osavuositarkastuksen yhteydessä.

LIITETAULUKKO 1. KUNTAYHTYMÄN TULOSLASKELMA

Tuloslaskelma, kuntayhtymä

Ulkoiset ja sisäiset, 1000 €	Ulkoiset								
	TP 2020	TA 2021	Muutettu TA 2021 OVK1	Muutos TA 2021 OVK2, ulkoiset	Muutettu TA 2021 OVK2, ulkoiset	Toteuma ovk2, ulkoiset	Talousarvion toteuma ovk2, ulkoiset	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	722 533	736 892	736 892	0	736 892	496 687	67,4 %	747 715	763 145
Myyntituotot	654 274	668 517	668 517	0	668 517	454 826	68,0 %	681 086	699 366
Myyntituotot jäsenkunnilta	620 560	638 294	638 294	0	638 294	436 904	68,4 %	650 410	668 230
Sosiaali- ja terveyspalvelut	589 833	606 811	606 811	0	606 811	415 364	68,5 %	618 340	635 654
Pelastuslaitos	12 628	14 081	14 081	0	14 081	9 449	67,1 %	14 348	14 750
Eläkevastuut	14 568	13 750	13 750	0	13 750	9 655	70,2 %	14 000	14 000
Ympäristöterveydenhuolto	3 531	3 652	3 652	0	3 652	2 435	66,7 %	3 722	3 826
Muut myyntituotot	33 714	30 223	30 223	0	30 223	17 923	59,3 %	30 676	31 136
Maksutuotot	48 568	50 723	50 723	0	50 723	29 571	58,3 %	50 977	51 232
Tuet ja avustukset	15 133	11 685	11 685	0	11 685	8 428	72,1 %	10 685	7 530
Muut toimintatuotot	4 558	5 967	5 967	0	5 967	3 862	64,7 %	4 967	5 017
Toimintakulut	-716 877	-723 786	-723 786	-200	-723 986	-476 392	65,8 %	-733 026	-746 500
Henkilöstökulut	-357 801	-385 756	-385 773	125	-385 648	-240 460	62,4 %	-387 996	-398 021
Palvelujen ostot	-218 836	-234 399	-234 374	-25	-234 399	-169 578	72,3 %	-237 900	-239 948
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-60 968	-55 797	-55 797	0	-55 797	-37 140	66,6 %	-55 797	-56 355
Avustukset	-47 922	-17 063	-17 071	-301	-17 372	-9 607	55,3 %	-20 563	-21 098
Muut toimintakulut	-31 350	-30 770	-30 770	0	-30 770	-19 608	63,7 %	-30 770	-31 078
Toimintakate	5 656	13 107	13 107	-200	12 907	20 295	157,2 %	14 689	16 645
Rahoitustuotot ja -kulut	-327	-1 007	-1 007	200	-807	407	-50,4 %	-1 032	-1 058
Korkotuotot	846	151	151	0	151	660	437,1 %	151	151
Muut rahoitustuotot	115	104	104	0	104	581	558,4 %	104	104
Korkokulut	-1 278	-1 260	-1 260	200	-1 060	-827	78,0 %	-1 285	-1 311
Muut rahoituskulut	-10	-2	-2	0	-2	-7	357,1 %	-2	-2
Vuosikate	5 329	12 100	12 100	0	12 100	20 702	171,1 %	13 658	15 587
Poistot ja arvonalentumiset	-10 707	-12 512	-12 512	0	-12 512	-7 861	62,8 %	-14 070	-15 922
Tilikauden tulos	-5 378	-412	-412	0	-412	12 841	-3115,0 %	-412	-335
Poistoeron muutos	412	412	412	0	412	275	66,6 %	412	335
Tilikauden yli-/alijäämä	-4 966	0	0	0	0	13 116		0	0

LIITETAULUKKO 2. EMOKUNTAYHTYMÄN TULOSLASKELMA

Ulkoiset ja sisäiset, 1000 €	Ulkoiset							Ulkoiset ja sisäiset					
	TP 2020, ulkoiset	TA 2021, ulkoiset	Muutettu TA 2021 OVK1, ulkoiset	Muutos TA 2021 OVK2, ulkoiset	Muutettu TA 2021 OVK2, ulkoiset	Toteuma ovk2, ulkoiset	Talousarvion toteuma ovk2, ulkoiset	TA 2021, ulkoiset ja sisäiset	Muutettu TA 2021 OVK1, ulkoiset ja sisäiset	Muutos TA 2021 OVK2, ulkoiset ja sisäiset	Muutettu TA 2021 OVK2, ulkoiset ja sisäiset	Toteuma ovk 2, ulkoiset ja sisäiset	Talousarvio n toteuma ovk2, ulkoiset ja sisäiset
Toimintatuotot	704 317	716 922	716 922	0	716 922	483 585	67,5 %	920 494	919 062	-643	918 419	612 819	66,7 %
Myyntituotot	641 844	654 414	654 414	0	654 414	445 359	68,1 %	819 056	817 196	-856	816 341	548 901	67,2 %
Myyntituotot jäsenkunnilta	607 932	624 213	624 213	0	624 213	427 094	68,4 %	624 213	624 212	0	624 213	427 094	68,4 %
Sosiaali- ja terveyspalvelut	589 833	606 811	606 811	0	606 812	415 364	68,5 %	606 811	606 811	0	606 811	415 004	68,4 %
Eläkevastuut	14 568	13 750	13 750	0	13 750	9 655	70,2 %	13 750	13 750	0	13 750	9 655	70,2 %
Ympäristöterveydenhuolto	3 531	3 652	3 652	0	3 652	2 435	66,7 %	3 652	3 652	0	3 652	2 435	66,7 %
Muut myyntituotot	33 912	30 201	30 201	0	30 202	18 264	60,5 %	194 843	192 983	-856	192 127	121 806	63,4 %
Maksutuotot	47 913	50 084	50 084	0	50 083	29 113	58,1 %	50 083	50 084	0	50 083	29 113	58,1 %
Tuet ja avustukset	10 180	6 679	6 679	0	6 678	5 452	81,6 %	6 678	6 679	0	6 678	5 445	81,5 %
Muut toimintatuotot	4 380	5 746	5 746	0	5 746	3 660	63,7 %	44 677	45 103	213	45 316	29 309	64,7 %
Toimintakulut	-699 354	-704 866	-704 866	-200	-705 066	-464 221	65,8 %	-908 439	-907 007	443	-906 564	-593 455	65,5 %
Henkilöstökulut	-338 822	-365 522	-365 539	125	-365 414	-227 268	62,2 %	-365 522	-365 540	126	-365 414	-227 268	62,2 %
Palvelujen ostot	-223 774	-239 983	-239 958	-25	-239 982	-173 209	72,2 %	-370 184	-386 023	628	-385 395	-266 551	69,2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-59 595	-54 302	-54 302	0	-54 302	-36 093	66,5 %	-70 557	-70 556	0	-70 557	-45 982	65,2 %
Avustukset	-47 860	-16 496	-16 504	-301	-16 805	-9 375	55,8 %	-34 219	-16 504	-301	-16 805	-9 376	55,8 %
Muut toimintakulut	-29 303	-28 564	-28 564	0	-28 564	-18 276	64,0 %	-67 958	-68 384	24	-68 395	-44 279	64,7 %
Toimintakate	4 963	12 056	12 056	-200	11 856	19 364	163,3 %	12 056	12 055	-200	11 856	19 364	163,3 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-327	-1 007	-1 007	200	-807	408	-50,6 %	-1 007	-1 007	200	-807	408	-50,6 %
Korkotuotot	847	151	151	0	151	661	437,8 %	151	151	0	151	661	437,8 %
Muut rahoitustuotot	114	104	104	0	104	580	557,5 %	104	104	0	104	580	557,5 %
Korkokulut	-1 278	-1 260	-1 260	200	-1 060	-827	78,0 %	-1 260	-1 260	200	-1 060	-827	78,0 %
Muut rahoituskulut	-10	-2	-2	0	-2	-6	276,5 %	-2	-2	0	-2	-6	410,1 %
Vuosikate	4 636	11 050	11 050	0	11 050	19 772	178,9 %	11 050	11 050	0	11 050	19 772	178,9 %
Poistot ja arvonalentumiset	-9 904	-11 461	-11 461	0	-11 461	-7 161	62,5 %	-11 462	-11 462	0	-11 461	-7 161	62,5 %
Tilikauden tulos	-5 268	-412	-412	0	-412	12 611		-412	-413	0	-412	12 611	
Poistoeron muutos	412	412	412	0	412	275	66,6 %	412	412	0	412	275	66,6 %
Tilikauden yli-/alijäämä	-4 856	0	0	0	0	12 886		0	-1	0	0	12 886	

LIITETAULUKKO 3. PERHE- JA SOSIAALIPALVELUJEN TULOSLASKELMA

Perhe- ja sosiaalipalvelut

Ulkoiset ja sisäiset, 1000 €	Ulkoiset							Ulkoiset ja sisäiset					Talousarvio n toteuma ovk2, ulkoiset ja sisäiset
	TP 2020, ulkoiset	TA 2021, ulkoiset	Muutettu TA 2021 OVK1, ulkoiset	Muutos TA 2021 OVK2, ulkoiset	Muutettu TA 2021 OVK2, ulkoiset	Toteuma ovk2, ulkoiset	Talousarvion toteuma ovk2, ulkoiset	TA 2021, ulkoiset ja sisäiset	Muutettu TA 2021 OVK1, ulkoiset ja sisäiset	Muutos TA 2021 OVK2, ulkoiset ja sisäiset	Muutettu TA 2021 OVK2, ulkoiset ja sisäiset	Toteuma ovk 2, ulkoiset ja sisäiset	
Toimintatuotot	110 238	127 128	127 845	0	127 845	84 649	66,2 %	127 128	127 845	0	127 846	84 649	66,2 %
Toimintakulut	-107 774	-112 082	-112 315	-82	-112 397	-72 351	64,4 %	-127 046	-127 763	0	-127 763	-82 294	64,4 %
Toimintakate	2 464	15 046	15 530	-82	15 448	12 298		82	82	0	83	2 355	
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0	0	0,0 %		0	0	0	0		
Vuosikate	2 464	15 046	15 530	-82	15 448	12 298	79,6 %	82	82	0	83	2 355	
Poistot ja arvonalentumiset	-9	-82	-82	0	-82	-22	27,2 %	-82	-82	0	-82	-22	27,2 %
Tilikauden tulos	2 455	14 964	15 448	-82	15 366	12 276		0	0	0	0	2 332	
Poistoeron muutos	0	0	0	0	0	0		0	0	0	0		
Tilikauden yli-/alijäämä	2 455	14 964	15 448	-82	15 366	12 276	79,9 %	0	0	0	0	2 332	

LIITETAULUKKO 4. IKÄIHMISTEN PALVELUJEN TULOSLASKELMA

Ikäihmisten palvelut

Ulkoiset ja sisäiset, 1000 €	Ulkoiset							Ulkoiset ja sisäiset					
	TP 2020, ulkoiset	TA 2021, ulkoiset	Muutettu TA 2021 OVK1, ulkoiset	Muutos TA 2021 OVK2, ulkoiset	Muutettu TA 2021 OVK2, ulkoiset	Toteuma ovk2, ulkoiset	Talousarvion toteuma ovk2, ulkoiset	TA 2021, ulkoiset ja sisäiset	Muutettu TA 2021 OVK1, ulkoiset ja sisäiset	Muutos TA 2021 OVK2, ulkoiset ja sisäiset	Muutettu TA 2021 OVK2, ulkoiset ja sisäiset	Toteuma ovk 2, ulkoiset ja sisäiset	Talousarvion toteuma ovk2, ulkoiset ja sisäiset
Toimintatuotot	145 027	192 640	193 931	0	193 931	125 908	64,9 %	192 639	193 930	0	193 930	125 908	64,9 %
Toimintakulut	-147 335	-147 328	-147 679	-183	-147 863	-99 312	67,2 %	-192 589	-193 880	0	-193 880	-126 939	65,5 %
Toimintakate	-2 308	45 312	46 252	-183	46 068	26 596	57,7 %	50	50	0	50	-1 031	-2062,0 %
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0		0	-1		0	0	0	0	0	
Vuosikate	-2 308	45 312	46 252	-183	46 068	26 595	57,7 %	50	50	0	50	-1 031	-2062,0 %
Poistot ja arvonalentumiset	0	-50	-50	0	-50	0,00	0,0 %	-50	-50	0	-50		0,0 %
Tilikauden tulos	-2 308	45 262	46 201	-183	46 018	26 595		0	0	0	0	-1 031	
Poistoeron muutos	0	0	0	0	0	0,00		0	0	0	0	0	
Tilikauden yli-/alijäämä	-2 308	45 262	46 201	-183	46 018	26 595		0	0	0	0	-1 031	

LIITETAULUKKO 5. TERVEYS- JA SAIRAANHOITOPALVELUJEN PALVELUJEN TULOSLASKELMA

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut

Ulkoiset ja sisäiset, 1000 €	Ulkoiset							Ulkoiset ja sisäiset					
	TP 2020, ulkoiset	TA 2021, ulkoiset	Muutettu TA 2021 OVK1, ulkoiset	Muutos TA 2021 OVK2, ulkoiset	Muutettu TA 2021 OVK2, ulkoiset	Toteuma ovk2, ulkoiset	Talousarvion toteuma ovk2, ulkoiset	TA 2021, ulkoiset ja sisäiset	Muutettu TA 2021 OVK1, ulkoiset ja sisäiset	Muutos TA 2021 OVK2, ulkoiset ja sisäiset	Muutettu TA 2021 OVK2, ulkoiset ja sisäiset	Toteuma ovk 2, ulkoiset ja sisäiset	Talousarvion toteuma ovk2, ulkoiset ja sisäiset
Toimintatuotot	280 223	366 955	364 948	0	364 947	245 295	67,2 %	416 128	414 120	0	414 119	277 157	66,9 %
Toimintakulut	-285 288	-279 254	-280 011	-378	-280 390	-199 783	71,3 %	-412 216	-410 208	0	-410 208	-284 527	69,4 %
Toimintakate	-5 066	87 701	84 937	-378	84 557	45 512	53,8 %	3 912	3 912	0	3 911	-7 370	-188,4 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-1	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	
Vuosikate	-5 067	87 701	84 937	-378	84 557	45 512	53,8 %	3 912	3 912	0	3 911	-7 370	-188,4 %
Poistot ja arvonalentumiset	-3 467	-4 280	-4 280	0	-4 280	-2 635	61,6 %	-4 280	-4 280	0	-4 280	-2 635	61,6 %
Tilikauden tulos	-8 534	83 421	80 657	-378	80 277	42 877		-368	-368	0	-368	-10 004	
Poistoeron muutos	368	368	368	0	368	245	66,6 %	368	368	0	368	245	66,6 %
Tilikauden yli-/alijäämä	-8 166	83 789	81 025	-378	80 645	43 122	53,5 %	0	0	0	0	-9 759	

LIITETAULUKKO 6. YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON TULOSLASKELMA

Ympäristöterveydenhuolto

Ulkoiset ja sisäiset, 1000 €	Ulkoiset							Ulkoiset ja sisäiset					
	TP 2020, ulkoiset	TA 2021, ulkoiset	Muutettu TA 2021 OVK1, ulkoiset	Muutos TA 2021 OVK2, ulkoiset	Muutettu TA 2021 OVK2, ulkoiset	Toteuma ovk2, ulkoiset	Talousarvion toteuma ovk2, ulkoiset	TA 2021, ulkoiset ja sisäiset	Muutettu TA 2021 OVK1, ulkoiset ja sisäiset	Muutos TA 2021 OVK2, ulkoiset ja sisäiset	Muutettu TA 2021 OVK2, ulkoiset ja sisäiset	Toteuma ovk 2, ulkoiset ja sisäiset	Talousarvion toteuma ovk2, ulkoiset ja sisäiset
Toimintatuotot	4 337	4 501	4 501	0	4 501	2 991	66,5 %	4 501	4 501	0	4 501	2 993	66,5 %
Toimintakulut	-3 415	-3 693	-3 694	0	-3 694	-2 407	65,2 %	-4 342	-4 497	0	-4 497	-2 942	65,4 %
Toimintakate	922	808	807	0	807	584	72,4 %	159	4	0	4	51	
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	
Vuosikate	922	808	807	0	807	584	72,4 %	159	4	0	4	51	1433,0 %
Poistot ja arvonalentumiset	-2	-4	-4	0	-4	-5	113,8 %	-4	-4	0	-4	-5	113,8 %
Tiliikauden tulos	920	804	803	0	803	579		155	0	0	0	46	
Poistoeron muutos	0	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	
Tiliikauden yli-/alijäämä	920	804	803	0	803	579	72,1 %	155	0	0	0	46	

LIITETAULUKKO 7. YHTEISTEN PALVELUJEN TULOSLASKELMA

Yhteiset palvelut

Ulkoiset ja sisäiset, 1000 €	Ulkoiset							Ulkoiset ja sisäiset					
	TP 2020	TA 2021, ulkoiset	Muutettu TA 2021 OVK1, ulkoiset	Muutos TA 2021 OVK2, ulkoiset	Muutettu TA 2021 OVK2, ulkoiset	Toteuma ovk2, ulkoiset	Talousarvion toteuma ovk2, ulkoiset	TA 2021, ulkoiset ja sisäiset	Muutettu TA 2021 OVK1, ulkoiset ja sisäiset	Muutos TA 2021 OVK2, ulkoiset ja sisäiset	Muutettu TA 2021 OVK2, ulkoiset ja sisäiset	Toteuma ovk 2, ulkoiset ja sisäiset	Talousarvion toteuma ovk2, ulkoiset ja sisäiset
Toimintatuotot	164 543	25 699	25 699	0	25 698	24 741	96,3 %	180 098	178 666	-643	178 023	122 112	68,6 %
Toimintakulut	-155 592	-162 510	-161 167	443	-160 724	-90 368	56,2 %	-172 246	-170 659	443	-170 216	-96 753	56,8 %
Toimintakate	8 950	-136 811	-135 468	443	-135 026	-65 627	48,6 %	7 852	8 007	-200	7 807	25 359	324,8 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-326	-1 007	-1 007	200	-807	410	-50,8 %	-1 007	-1 007	200	-807	410	-50,8 %
Vuosikate	8 624	-137 818	-136 475	643	-135 833	-65 217	48,0 %	6 846	7 000	0	7 000	25 769	368,1 %
Poistot ja arvonalentumiset	-6 425	-7 045	-7 045		-7 045	-4 499	63,9 %	-7 045	-7 045	0	-7 045	-4 499	63,9 %
Tilikauden tulos	2 199	-144 863	-143 520	643	-142 878	-69 716	48,8 %	-199	-44	0	-44	21 270	
Poistoeron muutos	44	44	44		44	30	67,3 %	44	44	0	44	30	67,3 %
Tilikauden yli-/alijäämä	2 243	-144 819	-143 476	643	-142 833	-69 687	48,8 %	-155	0	0	0	21 300	